Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra mezinárodního práva

Komparace právní úpravy kupní smlouvy v České republice a Velké Británii

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Plzeň, 2020 Marek NOVÝ

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Komparace právní úpravy kupní smlouvy v České republice a Velké Británii* zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, dne 31.03.2020 …….

Marek Nový

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu své práce JUDr. Oto Kunzovi CSc. za vedení této diplomové práce a zároveň bych rád poděkoval své rodině za podporu během celého studia.

OBSAH

I. ÚVOD 1

II. VYMEZENÍ KUPNÍ SMLOUVY 3

II.1 PODSTATNÉ ČÁSTI KUPNÍ SMLOUVY 4

II.2 PŘEDMĚT KUPNÍ SMLOUVY 8

II.3 FORMA KUPNÍ SMLOUVY 14

II.4 STRANY KUPNÍ SMLOUVY 19

II.5 UZAVÍRÁNÍ A VZNIK KUPNÍ SMLOUVY 20

III. PRÁVA A POVINNOSTI STRAN 26

III.1 POVINNOSTI A PRÁVA PRODÁVAJÍCÍHO 26

III.1.1 Dodání zboží 26

III.1.2 Nabytí vlastnického práva 33

III.2 POVINNOSTI A PRÁVA KUPUJÍCÍHO 35

III.2.1 Zaplacení kupní ceny 35

III.2.2 Převzetí zboží a další povinnosti kupujícího 38

IV. ODPOVĚDNOSTNÍ VZTAHY 42

IV.1 OBECNĚ 42

IV.2 ODPOVĚDNOST ZA VADY 46

IV.3 OZNÁMENÍ VAD A UPLATNĚNÍ NÁROKŮ Z VAD 52

V. ZÁVĚR 54

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 57

KNIHY 58

ONLINE ZDROJE 59

JUDIKATURA 60

I. ÚVOD

Tématem předkládané práce je komparace právní úpravy kupní smlouvy v České republice a Velké Británii. Uvedené téma bylo zvoleno hned z několika významných důvodů. Předně je třeba vzít v potaz, že kupní smlouva patří k nejčastěji uzavíraným smluvním typům jak v České republice, tak ve většině dalších států, včetně Velké Británie.

Kupní smlouva je tak smluvním typem, který takřka dennodenně uzavírá téměř každý člověk. V některých případech, kdy dochází k uzavření kupní smlouvy například konkludentně, si běžný člověk ani neuvědomuje, že došlo k uzavření kupní smlouvy (např. při nákupu lístku v MHD a podobných situacích). Proto se také jedná o téma, které je možné považovat za aktuální a velice praktické. Dalším významným důvodem, proč je možné téma považovat za ještě v celku aktuální, je skutečnost, že v českém právním řádu došlo v roce 2014 k rekodifikaci celého soukromého práva, čímž se dílčí změny dotkly i kupní smlouvy. V době, kdy je tato práce zpracovávána, je nová právní úprava účinná již téměř šest let, což je dostatek času na zhodnocení přínosů a negativ nové úpravy a změn, které přinesla.

Důvodem, proč byla zvolena komparace české úpravy právě s úpravou ve Velké Británii je pak zejména skutečnost, že zatímco česká právní úprava patří k systému evropského kontinentálního práva, britská úprava patří k systému anglosaského práva, který je v mnoha oblastech výrazně odlišný. Komparace kupní smlouvy v těchto dvou právních řádech tak může poskytnout i zajímavé srovnání charakteristických rysů kontinentálního právního systému s právním systémem anglosaským.

Cílem předkládané práce je provést komparaci právní úpravy kupní smlouvy v právu České republiky a v právu Velké Británie a vyzdvihnout nejvýznamnější podobnosti a rozdíly obou právních úprav. Jedním z dílčích cílů je pak také vedle kupní smlouvy komparovat rovněž odpovědností nároky, které z ní mohou v řadě případů vycházet (jedná se zejména o odpovědnost za vady a uplatnění nároků z nich plynoucích) v obou zmíněných právních řádech.

Následující text je za účelem naplnění stanovených cílů rozdělen do pěti kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. První kapitolu představuje tento úvod do problematiky. Druhá kapitola je pak zaměřena na vymezení kupní smlouvy a jejích náležitostí. Třetí kapitola je věnována právům a povinnostem stran kupní smlouvy. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na odpovědnostní nároky smluvních stran kupní smlouvy. Pátá kapitola je pak tvořena závěrem, ve kterém jsou představeny a shrnuty výsledky provedené analýzy a dochází zde ke zhodnocení naplnění cíle práce. S ohledem na skutečnost, že text práce je koncipován jako komparace, je v každé kapitole vždy nejprve pojednáno o úpravě v českém právu a následně o úpravě v právu Velké Británie. V návaznosti na zjištěné poznatky je pak poukázáno na nejvýznamnější shody a rozdíly mezi oběma úpravami.

Z metodického hlediska je celá studie zpracována prostřednictvím metody analýzy, které jsou podrobeny relevantní právní předpisy a stejně tak odborná literatura vztahující se k tématu a dále metodou synchronní komparace, jejímž prostřednictvím dochází ke srovnání právní úpravy kupní smlouvy ve dvou zvolených právních řádech, a to v jednom časovém úseku, čímž je předmět komparace právní úpravy platný a účinný v roce 2019.

II. VYMEZENÍ KUPNÍ SMLOUVY

V této kapitole diplomové práce je nejprve vymezen samotný pojem kupní smlouvy a následně je pozornost věnována jejím podstatným náležitostem v obou právních řádech, předmětu kupní smlouvy, formě, ve které musí být kupní smlouva uzavřena, stranám kupní smlouvy a na závěr také otázkám jejího uzavírání a vzniku.

V českém právním řádu je kupní smlouva upravena v ustanoveních § 2079 - § 2183 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, (dále také jen „*OZ*“ nebo “občanský zákoník”).[1] Ve Velké Británii je pak možné právní úpravu kupní smlouvy najít v zákoně o prodeji zboží (angl. *„Sale of Goods Act*“) z roku 1979, což je právní předpis, který se jako celek věnuje otázce prodeje zboží, tedy i kupní smlouvě.[2]

Již z uvedeného je zřejmé, že zatímco v české právní úpravě je zakotvení kupní smlouvy součástí rozsáhlého kodexu, jímž je občanský zákoník, v právní úpravě Velké Británie je kupní smlouva naopak upravena ve speciálním zákoně, který se zaměřuje výlučně na problematiku koupě a prodeje. V této souvislosti se zde projevuje skutečnost, že anglosaský právní systém není tradičně založen na psaném právu, což vede k tomu, že pro něj nejsou v žádném případě typické kodifikace, jaké se běžně využívají ke komplexní úpravě v evropském kontinentálním právu. Úprava ve Velké Británii je tak do určité míry kazuističtější, neboť prostřednictvím jednotlivých dílčích zákonů jsou častokrát řešeny jen dílčí otázky, což je i případ kupní smlouvy.

Pojetí kupní smlouvy je v obou právních řádech velmi podobné. Jedná se totiž o úplatný závazek, jehož cílem je převedení vlastnického práva k určité věci z prodávajícího na kupujícího.[3] Řada otázek, které české či britské právo v souvislosti s kupní smlouvou

[1] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[2] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 3.

[3] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 31.

upravuje, se však do určité míry odlišuje. To platí dokonce i pro podstatné náležitosti kupní smlouvy ve zmíněných právních řádech.

II.1 Podstatné části kupní smlouvy

K otázce podstatných náležitostí kupní smlouvy v české právní úpravě je vhodné nejprve odcitovat základní ustanovení upravující kupní smlouvu, kterým je § 2079 odst. 1 OZ. *„Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.“*[4] Britský *Sale of Goods Act* pak na kupní smlouvu nahlíží jako na smlouvu, jejímž prostřednictvím prodávající buď převádí vlastnické právo na kupujícího, anebo se zavazuje vlastnické právo na kupujícího převést v budoucnu, a činí tak za finanční protiplnění, které se označuje termínem cena.[5] Jak je tedy zřejmé, právní úprava ve Velké Británii řadí pod pojem kupní smlouva i smlouvu o budoucím prodeji.

K podstatným náležitostem kupní smlouvy dle českého práva patří jednak ujednání o tom, že se jedná o převod vlastnického práva mezi stranami kupní smlouvy, dále je pak nutné, aby byla v kupní smlouvě ujednána kupní cena a předmět koupě.[6]

Při uzavírání kupní smlouvy je dle českého právního řádu především nutné, aby byly jednoznačně identifikovány kupní strany, tedy kdo je prodávající a kdo je kupující, do jehož vlastnictví je věc převáděna. Strany kupní smlouvy musí být identifikovány v momentě, kdy dochází k uzavření kupní smlouvy. Identifikace stran je natolik stěžejní proto, aby nebyly zaměnitelné pro možnost uzavřít platně kupní smlouvu. Důvodem je, že pokud strany nejsou dostatečně identifikovány, nemůže se jednat o právní jednání, což

[4] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[5] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 7.

[6] NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1, s. 111.

vylučuje platné uzavření kupní smlouvy. Zákon obecně nestanoví žádné přesné požadavky, jak mají být smluvní strany vymezeny.

Výjimkou jsou například případy, kdy dochází ke koupi nemovité věci, u které je sepisována veřejná listina. Zákon přitom nevylučuje, uzavřít kupní smlouvu v zastoupení. V takovém případě je však potřeba, aby bylo zřejmé, že je kupní smlouva uzavřena v zastoupení a zástupce jedná za jinou osobu a na její účet. Jak na straně kupujícího, tak na straně prodávajícího může existovat rovněž mnohost subjektů (věc může být například ve spoluvlastnictví prodávajících anebo může být nabývána do spoluvlastnictví kupujícími, dále věc může být také ve společném jmění manželů apod.). Jasná identifikace subjektů jak na straně kupujícího, tak na straně prodávajícího je stěžejní pro to, aby bylo možné naplnit účel kupní smlouvy, jímž je převod vlastnického práva z prodávajícího na kupujícího (je totiž zřejmé, kdo je původní vlastník a věc převádí na kupujícího, a kdo je naopak tím, kdo vlastnické právo nabývá a je povinen uhradit smluvenou cenu). Z kupní smlouvy přitom musí být zřejmá vůle směřující k převodu vlastnického práva. Společně s převodem vlastnického práva je pak na straně prodávající závazek věc předat kupujícímu a na straně kupující je pak závazek tuto věc převzít a rovněž zaplatit.[7] Toto pojetí je taktéž prezentováno i v britské právní úpravě.

S výše uvedeným je pak velmi úzce spojena další podstatná náležitost kupní smlouvy, kterou je dle českého právního řádu určení ceny, za kterou je věc prodávána. Cena jako podstatná náležitost je upravena v ustanovení § 2080 OZ, kde je upraven požadavek na určitost ceny. Zákon stanoví, že *„kupní cena je ujednána dostatečně určitě, je-li ujednán alespoň způsob jejího určení.“*[8] Ze zákona přitom plyne, že není nezbytné, aby byla kupní cena stanovena přímo v kupní smlouvě (z podstaty věci je však nezbytné, aby byla určitým způsobem stanovena). V případě, že se však strany rozhodnou kupní cenu vymezit přímo v kupní smlouvě, je pak nutné, aby byla vymezena dostatečně přesně. Není ovšem nezbytné, aby byla v kupní smlouvě stanovena zcela přesná částka, za kterou prodávající věc prodává a kupující kupuje, postačuje totiž, aby v ní byl stanoven alespoň

[7] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 18 a násl.

[8] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

způsob, jakým se cena určí (např. způsob výpočtu, nebo např. ceník prodávajícího anebo určení ceny třetí osobou ve formě tzv. cenové arbitráže apod.). Pokud je cena stanovena prostřednictvím ceníku anebo třeba obchodních podmínek, na které je v kupní smlouvě odkazováno, má se za to, že je určena přímo prostřednictvím kupní smlouvy.[9]

Právo Velké Británie klade velký důraz na smluvní volnost stran i v oblasti určení ceny, která sice nějakým způsobem určena být musí, avšak je zde skutečně značná volnost, jak bude výsledné ceny dosaženo. Je požadováno, aby cena byla nějakým způsobem určena, nicméně stejně jako v českém právu není nutné, aby tak bylo určeno ve smlouvě. Lze tedy dovodit, že je možné cenu určit mimo smlouvu a to například i ve formě vyjednávání, či ze strany třetí osoby, kterou k tomu strany určily ve smlouvě (třetí strana může cenu na základě dohody stran určit i poté, co byla smlouva již uzavřena). Je také možné sjednat si rozhodčí doložku o tom, že bude rozhodcem určena cena věci. Zde je však nutné zmínit, že pokud by třetí osoba cenu věci nakonec neurčila, vede to ke zrušení kupní smlouvy i přes fakt, že již byla stranami podepsána. Vliv na zrušení kupní smlouvy nemá ani důvod, pro který nedošlo k určení kupní ceny (např. nemoc či smrt třetí strany není důvodem pro to, aby ke zrušení celé kupní smlouvy nedošlo). Právo ve Velké Británii rovněž připouští, aby byla kupní cena stanovena například na základě tarifu, nebo se také může odvíjet od rentability věci, která je předmětem kupní smlouvy. Možností je tedy převelice, s čímž se pak pojí i skutečnost, kterou se britské pojetí od českého zásadním způsobem odlišuje. Zatímco v českém právním řádu je v současnosti upravena tzv. předsmluvní odpovědnost, v britském právu je na svobodu dohody stran kladen takový důraz, že se má za to, že pokud se strany nedohodnou na ceně, mají možnost odstoupit od jednání kdykoliv a předsmluvní odpovědnost se nedovozuje, pokud nebylo například v dohodě o budoucí koupi sjednáno něco jiného. Stejně tak se vyskytuje právní názor, že samotná dohoda o tom, jaká bude cena předmětu koupě, nemůže založit závaznost dohody o budoucí koupi. Opomenout nelze ani fakt, že pokud ve smlouvě není žádným způsobem stanoveno, jaká

[9] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 34.

cena má být za věc zaplacena, popř. jak se určí, ze zákona plyne, že má být zaplacena „přiměřená“ cena.[10]

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že ačkoliv právo Velké Británie klade velký důraz na smluvní volnost, při určování podstatné náležitosti kupní smlouvy, kterou je cena, je vhodné při volbě způsobu určení kupní ceny postupovat obezřetně, neboť například ponechání určení třetí osobě až po uzavření smlouvy je spojeno s velkou mírou nejistoty pro obě strany. Stejně tak otázka určení přiměřené ceny, která se aplikuje v případě, kdy cena není stranami ve smlouvě vůbec určena (ani není určen žádný postup, jehož prostřednictvím by měla být stanovena), může být spojena s nejistotou pro obě strany, neboť každá ze stran může vnímat jako přiměřenou jinou cenu, což může vést k nespokojenosti některé ze stran (někdy i obou stran) kupní smlouvy. Navzdory tomu však právní úprava Velké Británie umožňuje přistoupit k vymezení ceny i tímto způsobem.

Další podstatnou náležitostí kupní smlouvy jak v českém, tak v britském právu je pak rovněž určení předmětu, o kterém ovšem pojednává již následující podkapitola, na kterou je tímto odkazováno.

Další náležitostí, kterou ovšem neřadíme mezi náležitosti podstatné, nicméně má pro strany leckdy zásadní význam, je ujednání o tom, kdy plní své povinnosti prodávající a kdy kupující. Zákon totiž stanoví podpůrné pravidlo, že pokud si strany ve smlouvě neujednají něco jiného, musí obě strany plnit současně, což ale může být v řadě případů nepraktické. V takových případech je na stranách, aby si dobu plnění stanovily v kupní smlouvě tak, aby jim vyhovovala.[11] Rovněž ve Velké Británii platí, že pokud není dohodnuto jinak, je nutné realizovat předání věci a platbu v jeden moment. Z práva Velké Británie pak dále vyplývá, že pokud má být úhrada realizována před předáním věci, popř. pokud má naopak předání věci předcházet platbě, musí se na tom strany dohodnout buď

[10] CHEN-WISHART, Mindy. *Contract law*. Sixth edition. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, [2018]. ISBN 9780198806356, s. 90.

[11] MAREK, Karel. Smlouva kupní :: Bulletin Advokacie. Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. Copyright © 2016 [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/smlouva-kupni?browser=mobi

výslovně anebo alespoň implicitně.[12] Z uvedeného je opět zřejmé, že úprava ve Velké Británii klade velký důraz na smluvní volnost, tudíž není nutné, aby se strany na této skutečnosti dohodly výslovně ve smlouvě a postačí, pokud tak učiní např. tím, že takovým způsobem budou fakticky postupovat.

V kupní smlouvě lze dále určit celou řadu dalších náležitostí. Záleží však již především na dohodě stran, jaké náležitosti si smluvně upraví a jaké nikoliv. To platí jak pro českou, tak pro britskou právní úpravu.

II.2 Předmět kupní smlouvy

Předmětem kupní smlouvy podle českého práva je věc. Věc v právním smyslu slova je definována v ustanovení § 489 OZ jako cokoliv, co je odlišné od osoby a zároveň to slouží potřebě lidí. To znamená, že pod pojmem věc právní úprava rozumí fakticky jakoukoliv hodnotu. Věcí tak může být třeba i určitá informace, znalost, pokud u ní lze určit hodnotu. Věci, které mohou být předmětem koupě, je možné proto dále také dělit na věci movité a nemovité stejně jako na věci hmotné a nehmotné. Opomenout pak nelze ani skutečnost, že za věc se považují rovněž ovladatelné přírodní síly, k nimž patří třeba elektrická energie.[13] Důležité je, že pro účely uzavření kupní smlouvy není rozhodné, zda se jedná o věc, která již fakticky existuje, či o věc, která má v budoucnu teprve vzniknout. S tím pak souvisí i skutečnost, že ani vlastnické právo k věci nemusí v době uzavření kupní smlouvy náležet prodávajícímu, postačuje, pokud mu v budoucnu vznikne.[14]

Předmět koupě ovšem musí podle českého práva být v kupní smlouvě každopádně dostatečně určitě specifikován tak, aby tato specifikace umožnila náležitou identifikaci. Přitom vždy záleží i na tom, o jakou věc se přesně jedná, neboť je samozřejmě rozdíl, je-li předmětem kupní smlouvy věc, která je určena individuálně (a může se např. jednat o věc skutečně unikátní), nebo věc, která je určena druhově, čímž lze podmínky v kupní

[12] FURMSTON, Michael. *Principles of Commercial Law 2/e*. Cavendish Publishing, 2001. ISBN 9781843141594, s. 23.

[13] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 26-27.

[14] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 32.

smlouvě uvedené splnit prostřednictvím dodání určitého druhu věci, není však již rozhodné, zda byla dodána jedna věc anebo jiná, která je druhově totožná. U druhově určených věcí je pochopitelně důraz na specifikaci věci v kupní smlouvě menší, byť stále je předmět kupní smlouvy nutné dostatečně přesně vymezit. Pokud by totiž předmět koupě nebyl určen dostatečně srozumitelně a určitě, a to ani v případě, že by byla užita interpretační pravidla obsažená v ustanovení § 555 OZ, nejednalo by se vůbec o právní jednání. Bylo by tedy nutné nejprve projev vůle dále vyjasnit a upřesnit a až poté by mohlo reálně dojít k uzavření platné kupní smlouvy. V českém právu také existují případy, kdy zákon výslovně požaduje, aby byl předmět kupní smlouvy vymezen určitým způsobem. Typickým příkladem jsou třeba nemovitosti, u kterých z ustanovení § 8 zákona č. 256/2013 Sb., katastrálního zákona, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "katastrální zákon") plynou jasné požadavky na to, jak musí být nemovitost v kupní smlouvě vymezena. Důležité je, že nesplnění katastrálním zákonem uvedených požadavků v řadě případů však v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu *„samo o sobě nemá vliv na existenci a platnost právního jednání, nýbrž zpravidla založí nezpůsobilost zápisu převodu vlastnického práva do veřejného seznamu."*[15] K požadavku určitosti se Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 30 Cdo 2262/2013 vyjadřoval následujícím způsobem *„požadavek „určitosti" je nicméně splněn tam, kde je závazek identifikován takovým způsobem, že není zaměnitelný s jiným."*[16]

Stejně tak je třeba zmínit, že v řadě případů nemusí být důvodem neplatnosti kupní smlouvy ani skutečnost, že mezi stranami existují určité nesrovnalosti týkající se vlastností předmětu koupě. Podmínkou však je, že samotná otázka identity věci, která je předmětem koupě, je vymezena dostatečně jasně. Tento závěr je ostatně potvrzován i judikaturou Nejvyššího soudu ČR, který ve svém rozsudku sp. zn. 30 Cdo 4504/2007, kde dovodil, že *„kupní smlouva ohledně pozemku evidovaného zjednodušeným způsobem není neplatná pro neshodu evidenční a skutečné výměry převáděného pozemku."*[17] Lze

[15] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 26.

[16] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2262/2013, ze dne 29. 4. 2014.

[17] Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. 7. 2009, sp. zn. 30 Cdo 4504/2007.

však mít za to, že i pokud uvedené nesrovnalosti nepovedou k neplatnosti kupní smlouvy, bude v některých případech možné dovozovat odpovědnost za vady.[18]

V právu Velké Británie je pak předmět kupní smlouvy definován poněkud jinak. Sale of Goods Act totiž stanoví, že za předmět koupě se považuje souhrn práv k osobnímu movitému majetku, který je odlišný od pohledávek a od peněžních prostředků. Za předmět koupě se však považují například i výnosy plynoucí ze sklizně, plodiny, které jsou pěstovány průmyslově, stejně jako ty věci, které jsou buď spojeny s pozemkem anebo tvoří jeho část, pokud má dojít k jejich oddělení buď ještě před prodejem anebo v návaznosti na něj.[19]

S ohledem na pojetí vymezení předmětu kupní smlouvy v právu Velké Británie je de facto vyloučeno, aby byly předmětem kupní smlouvy nehmotné statky, což znamená například autorská práva, předměty, které jsou chráněny prostřednictvím práva duševního vlastnictví apod. Britské právo umožňuje podobně jako český právní řád, aby předmětem kupní smlouvy byla jak věc, která již existuje, tak i věc, která má v budoucnu teprve vzniknout až poté, co dojde k uzavření kupní smlouvy, za podmínky, že je tato věc dostatečně přesně vymezena. V britském právu se v těchto případech používá termín „*věc budoucí*“ (angl. „*future goods*“). Poměrně významným specifikem, které je v britském právu zakotveno, je předmět kupní smlouvy, pro který je charakteristické, že může být koncipován jako určitý, ale také jako neurčitý,[20] což je významnou odlišností mezi britským a českým právem, kdy v českém právu je jednoznačně vyžadováno, aby byl předmět dostatečně určitě vymezen. V britském právu má však skutečnost, zda se jedná o předmět určitý či neurčitý, zásadní dopady na celou řadu otázek, které jsou právě s přihlédnutím k těmto okolnostem dále posuzovány. Typicky se jedná například o otázku vzniku škody, nebezpečí na věci či samotného přechodu vlastnického práva na

[18] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 26.

[19] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 74.

[20] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 74.

kupujícího. Dále však již z britského práva podobně jako z práva České republiky vyplývá, že předmět koupě, který je individuálně určený a již existuje, je nezbytné v kupní smlouvě adekvátně vymezit a specifikovat. Tuto specifikaci je nutné učinit již ve chvíli, kdy je smlouva uzavírána, není možné ji učinit později. Tím se liší od neurčitých věcí, pro které je typické, že se častokrát jedná o věci, které nelze přesně vymezit proto, že teprve vzniknou. V těchto případech není nezbytné je vymezovat tak přesně jako věci individuálně určené a již existující, nicméně je nutné je vymezit alespoň rámcově, jinak by byl závazek z kupní smlouvy obtížně vymahatelný. K takovým věcem typicky patří například plodiny, které prodávající pěstuje (například ovoce, zelenina, obilí), popř. také vyrábí. Typické je to však především pro případy, kdy prodávající neví přesně, kolik bude předmětných věcí vyprodukováno (např. u pěstování různých produktů nelze nikdy dopředu říci, jaká bude úroda a kolik bude mít prodávající k dispozici věcí určitého typu). U výroby to obvykle lze do určité míry ovlivnit (např. prodávající ví, že v určitém časovém úseku je schopen vyrobit určitý počet věcí, čímž by měl přijímat jen takové závazky, aby počet věcí, který se zavázal v určité kvalitě dodat kupujícímu, stihl skutečně vyrobit).[21]

V této souvislosti stojí za zmínku, že česká právní úprava v současné době dle ustanovení § 2083 OZ upravuje tzv. koupi naděje, což je smlouva odvážná, u které není přesná specifikace předmětu koupě vyžadována, neboť předmětem koupě je samotná naděje na získání určité věci, nikoliv tato věc jako taková. Jedná se o kupní smlouvu, která je založena na spekulaci kupujícího na dosažení určitého zisku. Úhrada prostředků tak není závislá na tom, zda konkrétní věc, která v době uzavření smlouvy ještě neexistuje, bude kupujícímu skutečně předána, ale kupující je k ní povinen již v návaznosti na uzavření kupní smlouvy k naději na to, že danou věc získá.[22]

Britský Sale of Goods Act v této souvislosti také vychází z presumpce, že věc budoucí, tedy věc, která teprve vznikne, doposud nemůže mít určitý charakter, resp. může být vždy

[21] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 74.

[22] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 39.

identifikována a specifikována jen do určité míry, nikoliv však zcela, což samozřejmě ovlivňuje i výklad právní úpravy ve Velké Británii. Na druhou stranu předmětem prodeje dle britské úpravy může být rovněž prodej šance. Koupě šance je dosti specifická, neboť spolu s koupí šance na sebe kupující bere i určitou míru rizika pro případ, že by věc například v budoucnu vůbec nevznikla. Kupující si zde totiž kupuje skutečně jen „šanci," a nejedná se tedy například o smlouvu o budoucí smlouvě kupní či jiný podobný institut, s nimž je spojeno skutečné nabytí věci, k němuž má v každém případě dojít. Tato problematika byla ve Velké Británii ostatně soudně řešena například v případu Howell vs. Coupland. V tomto případě se farmář zavázal k tomu, že jako prodávající kupujícímu prodá 200 tun brambor, které vyrostou na jeho pozemcích ve Whaplode. V době, kdy došlo k uzavření kupní smlouvy, byla podstatná část pozemku ve Whaplode již bramborami skutečně osazena a zbývající část měla být a také byla osazena bramborami následně. Bohužel došlo k tomu, že brambory na daném pozemku byly napadeny škůdci, což vedlo ke znehodnocení významné části úrody, které nebylo v žádném případě zaviněno ze strany farmáře, který se zavázal k prodeji brambor. Navzdory této skutečnosti bylo však kupujícímu dodáno 80 tun brambor. Ten se však s tímto množstvím nespokojil a podal žalobu, jejímž prostřednictvím se domáhal dodání zbývajících 120 tun brambor.[23]

V této souvislosti bylo možné na problém nahlédnout ze tří různých úhlů pohledu. Předně bylo možné dovozovat, že se jednalo pouze o nahodilý prodej, což by znamenalo, že pokud nedošlo ke vzniku úrody, kterou se farmář zavázal prodat, nedošlo ani k účinnosti této smlouvy, čímž by zde nebyla žádná povinnost k dodání úrody, která nevznikla. Stejně tak by kupujícímu nevznikla žádná povinnost brambory, které nebyly dodány uhradit. Druhý úhel pohledu by mohl být takový, že se jednalo o bezvýhradný závazek formulovaný v kupní smlouvě, což by znamenalo, že farmář měl povinnost úrodu dodat nezávisle na okolnostech. Měl tedy její dodání zcela striktně garantovat, stejně jako měl garantovat samotný fakt, že úroda vznikne. Toto pojetí je poměrně extrémní, neboť úroda je závislá na celé řadě různých faktorů (např. počasí, škůdci apod.), čímž je velmi obtížné něco takového jednoznačně garantovat, přesto by se však prodávající nestával odpovědným například za škodu, pokud by se brambory neurodily. Taková garance je

[23] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 135.

pak poměrně spekulativní, protože bez možnosti dovodit odpovědnost nedává příliš velký smysl, aby prodávající garantoval, že k úrodě dojde a brambory budou dodány, neboť absence možnosti dovozovat odpovědnost je určitým limitem pro vymahatelnost dalších plnění (např. náhrady škody, což je plnění, které je v situaci, kdy není splněn závazek pro mnohé subjekty klíčové, neboť kupující je často zavázán k jiným jednáním zase vůči jiným subjektům, má určité povinnosti apod.). Vzhledem k tomu, že v soukromém právu však platí autonomie smluvní vůle, nelze ani takový pohled na problematiku striktně vyloučit. Vedle výše uvedených dvou úhlů pohledu lze však identifikovat ještě třetí stanovisko k věci, které je založeno na přesvědčení, že se mohlo jednat právě o pouhý prodej šance, tj. nikoliv přímo prodej brambor jako takových, ale šance na ně. Kupující v takovém případě na sebe bere riziko, jestli úroda vznikne či nikoliv. S tím se pak pojí fakt, že pokud úroda brambor v tomto případě z důvodu napadení škůdci nevznikla, nemá kupující sice nárok na dodání brambor, které mu nebyly dodány (tj. zbývajících 120 tun), ale navzdory tomu je povinen za úrodu brambor, která byla ujednána ve smlouvě (tj. za šanci na 200 tun brambor) zaplatit kupní cenu.[24] Jak je tedy zřejmé, koupě šance může být pro prodávající stranu v mnoha případech výhodnější než prodej určitého množství věci především proto, že se v ceně předmětu koupě bude promítat fakt, že se jedná pouze o prodej šance a nelze tedy garantovat, že bude určité množství brambor skutečně dodáno kupujícímu. Na druhou stranu se podobně jako v tomto případě, který byl ve Velké Británii řešen soudně, může stát, že kupní smlouva na koupi šance bude výrazně méně výhodná než by byla koupě přesného množství brambor od prodávajícího, který již úrodu má k dispozici. Koupě šance tak jednoznačně znamená nejistotu, která se může, ale také nemusí vyplatit.

Konkrétně ve zmíněném případě Howell vs. Coupland bylo nakonec soudem dovozeno, že se nejednalo o absolutní kontrakt, na jehož základě by se farmář zavázal k doručení celých 200 tun brambor, ale jednalo se o relativní kontrakt, ze kterého plynul závazek farmáře doručit tolik brambor, kolik jen bude moci za podmínek, které byly ve smlouvě stanoveny (kupující totiž mimo jiné požadoval, aby se jednalo o brambory v určité kvalitě pocházející konkrétně z pozemků v regionu Whaplode). Soud také dovodil, že farmář

[24] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 135.

samozřejmě disponoval určitým závazkem, tj. měl dodržet určitou míru péče, nicméně nemůže kupujícímu odpovídat za okolnosti, které nastaly nejen bez jeho viny, ale především navzdory přiměřené péči, kterou jako farmář vynaložil a vynaložit také měl. V souvislosti s tímto soudním závěrem se však lze setkat s celou řadou otázek. Lze se například ptát, jak by byla věc řešena v případě, kdy by škůdci úrodu brambor přímo nezničili, ale došlo by k jejímu poškození, čímž by brambory sice byly k dispozici, bylo by je možné dodat, nicméně neměly by dostatečnou (ve smlouvě kupujícím požadovanou) kvalitu. Opět by zde totiž bylo více možných řešení. Buď by bylo dovozováno, že farmář nemá povinnost brambory doručit, čímž by ovšem nebyl ani odpovědný za jejich nedoručení, anebo by bylo nutné požadovat, aby kupující dané brambory převzal tak, jak jsou, tedy v nižší kvalitě (poškozené). Pokud však ve smlouvě byla jasně specifikována určitá kvalita brambor, které měly být dodány, lze dovozovat, že by nebylo možné požadovat, aby kupující odebral brambory v nižší kvalitě, tudíž by bylo možné brambory nedodat bez toho, aby byl farmář za nedodání odpovědný a měl povinnost je dodat. S tím se pojí i skutečnost, že kupující nebyl oprávněn s ohledem na fakt, že smlouva se vztahovala na brambory, které se urodí na pozemcích ve Whaplode, požadovat náhradní dodání brambor z jiného regionu namísto těch, které byly ve smlouvě ujednány. [25]

Výše uvedený příklad, který byl rozebrán poměrně detailně, pak poukazuje rovněž na význam ujednání, jejichž prostřednictvím je předmět kupní smlouvy dostatečně vymezen. Ačkoliv ve Velké Británii může být kupní smlouva uzavřena i na předmět koupě, který není dostatečně určitý, je zřejmé, že určení předmětu má z hlediska výkladu takového kontraktu poměrně zásadní význam. Totéž ostatně platí i v České republice, kde je rovněž význam přesné specifikace vlastností předmětu koupě stěžejní. Na druhou stranu však uvedený příklad poukazuje i na skutečnost, že příliš podrobná specifikace předmětu koupě může být v některých případech i na škodu, neboť v případě, že by například nebyly požadovány brambory přímo z Whaplode, ale kupujícímu by postačila jen určitá kvalita brambor, která by byla ve smlouvě specifikována, vedlo by to v tomto případě ke zvýšení šance na dodání požadovaného množství brambor.

[25] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 136.

II.3 Forma kupní smlouvy

V českém právním řádu je forma kupní smlouvy upravena v ustanovení § 2128 OZ, ze kterého vyplývá, že obecně není forma kupní smlouvy zákonem stanovena, což znamená, že je možné kupní smlouvu uzavřít jak písemně, ústně, tak i konkludentně (např. pokýváním hlavou, podáním zboží kupujícímu, který prodávajícímu podá v návaznosti na to peníze, jimiž hradí předmět koupě apod.). Z předmětného ustanovení však zároveň vyplývá výjimka, která se vztahuje na věci nemovité, u kterých je nezbytné, aby byla smlouva uzavřena v písemné podobě. [26] Zatímco v případě koupi movité věci se tedy vychází z bezformálnosti, která je v mnoha případech i preferována (např. si lze jen obtížně představit, že by například při nákupu v supermarketu měl kupující s prodávajícím uzavírat písemnou smlouvu).[27]

Právní úprava ve Velké Británii je velmi podobná, neboť v zásadě není vyžadován žádný formální kontrakt mezi stranami. Smlouvu tak lze uzavřít jak písemně, tak ústně, ale třeba i určitým jednáním jedné ze strany, což potvrzuje i soudní rozhodnutí Brogden vs Metropolitan Railway Co. V tomto případě se jednalo o situaci, kdy pan Brogden jako žalobce začal dodávat žalovanému, jímž byla společnost Metropolitan Railway Co, uhlí dle specifikace, kterou formulovala žalovaná společnost, ačkoliv mezi oběma stranami sporu nebyla v době, kdy dodávky uhlí započaly, uzavřena písemná dohoda. Po určité době však strany sporu konstatovaly, že bude vhodnější nějakou smlouvu sepsat a tím závazek stvrdit písemně. Žalovaná společnost Metropolitan Railway Co proto vytvořila smlouvu, kterou zaslala žalobci panu Brogdenovi k prostudování. Na to žalovaný zareagoval tak, že do smlouvy doplnil jméno rozhodce, který měl rozhodovat případné spory mezi smluvními stranami a opatřil ji razítkem. Následně ji v této podobě vrátil žalované společnosti Metropolitan Railway Co, která tuto smlouvu bez dalšího založila mezi další dokumenty, jimiž společnost disponovala. Žádný jiný úkone nebyl ze strany

[26] NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5163-4, s. 127.

[27] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 97.

žalované společnosti učiněn a ze smlouvy se plnilo ve své podstatě stejným způsobem jako před tím, než byla uzavřena v písemné podobě. V pozdějším období se však mezi žalobcem a žalovaným vyskytly velmi zásadní neshody a strany se dokonce nedokázaly shodnout ani na tom, zda je tato smlouva platná a účinná či nikoliv a zda tedy závazky z ní plynoucí platí. Za problematický byl v tomto případě považován především fakt, že pan Brogden do smlouvy dopsal jméno rozhodce, což vedlo k tomu, že po formální stránce se nejednalo o akceptaci smlouvy, ale o protinávrh, ke kterému se žalovaná společnost nikdy nevyjádřila, neboť smlouvu pouze založila. Soud, který ve věci rozhodoval, však dospěl k závěru, že již samotný fakt, že společnost odebírala od pana Brogdena uhlí dále a při tomto odběru bylo běžně postupováno dle ujednání obsažených ve smlouvě, může být chápán jako akceptace smlouvy, ke které nedošlo písemně ani ústně, ale tím, že společnost jednala tak, jako by smlouva byla uzavřena. Dovozuje se zde tedy akceptace smluvního návrhu prostřednictvím jednání. Toto soudní rozhodnutí je významné i proto, že v roce 1977 bylo pak do již zmiňovaného Sale of Goods Act výslovně zahrnuto ustanovení, ze kterého vyplývá, že uzavření kupní smlouvy může být dovozováno i z jednání stran. V souvislosti s tímto případem je však nutné zmínit, že zde se akceptace projevovala mimo jiné i tím, že strany spolu určitým způsobem komunikovaly například ohledně jednotlivých dodávek, plateb za dodávky apod. V této souvislosti se odborná literatura zabývá i otázkou, zda může být kupní smlouva uzavřena „v tichosti“ či „mlčením.“ Je však nutné zmínit, že dle britského, stejně jako dle českého práva nepostačuje, pokud by se jedinec rozhodl jen ve své mysli, že uzavře kupní smlouvu, ale tento záměr se musí určitým způsobem na venek projevit, jinak k uzavření kupní smlouvy nemůže dojít. Mlčení tudíž postačuje k uzavření kupní smlouvy jen v případech, kdy je doplněno určitým jednáním, ze kterého je akceptace nabídky patrná (strana smlouvy může např. pokývat hlavou, podat kupní cenu druhé straně, aniž by se vyjádřila slovně apod.). Jinak je však osoba oprávněna nedělat vůbec nic, ať již chce nebo nechce nabídku kupní smlouvy akceptovat. Mlčení tak v běžné situaci nemůže vést k tomu, že došlo k uzavření kupní smlouvy bez toho, aby bylo doplněno alespoň nějakou formou jednání, ze kterého plyne, že směřuje právě k uzavření kupní smlouvy.[28]

[28] STONE, Richard. *The modern law of contract*. 6th ed. Portland, Or.: Cavendish, 2005. ISBN 9781859418826, s. 97-98.

Jiná je však v českém právu v souladu s ustanovením § 2128 OZ situace v případě nemovitostí, neboť zde je žádoucí určitá vyšší míra ochrany stran (s ohledem na fakt, že nemovitosti obvykle mají poměrně vysokou hodnotu, a tudíž není žádoucí, aby zde vznikaly nejasnosti ohledně vlastnického práva k nim v souvislosti s faktem, že se vede spor o tom, zda, nebo za jakých podmínek byla uzavřena kupní smlouva). Zároveň je nutné brát v úvahu i požadavky plynoucí z katastrálních předpisů, kdy bez toho, aby byla smlouva písemná a podpis na smlouvě úředně ověřen, katastrální úřad zápis vlastnického práva kupujícího do katastru nemovitostí vůbec neprovedl. Z pohledu občanskoprávní úpravy by pak kupní smlouva k nemovitosti byla bez písemné formy neplatná. Tento fakt je možné odůvodnit tím, že by se jednalo o konání, které by bylo nejen v rozporu se zákonem, ale narušovalo by i veřejný pořádek (právě s ohledem na fakt, že je zde zájem na tom, aby byl určitý přehled o tom, kdo je vlastníkem nemovitostí, s čímž se pojí i některé další povinnosti např. daňového charakteru, ale i proto, že záznam v katastru nemovitostí je nadán presumpcí správnosti, tudíž nelze snižovat důvěryhodnost katastru jako veřejné evidence tím, že budou do katastru zapisovány informace bez toho, aby byly podloženy písemnou smlouvou, která je jasným důkazem o projevu vůle smluvních stran).[29]

Závěr, že kupní smlouva k nemovitosti, která není uzavřena písemně, nebude platná, potvrzuje mimo jiné i rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1513/2007, kde Nejvyšší soud dovodil, že *„uzavírají-li účastníci kupní smlouvu ohledně nemovitosti, musí být skutečnost, že jde o prodej a koupi, vyjádřena v písemné formě, jinak kupní smlouva platně nevznikne.“*[30] Z tohoto pravidla je však dále koncipována výjimka, neboť zákon stanoví, že *„pro ujednání o výhradě vlastnického práva, o právu zpětné koupě, o zákazu zcizení nebo zatížení, o výhradě předkupního práva nebo lepšího kupce, jakož i pro*

[29] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 97.

[30] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2008, sp. zn. 22 Cdo 1513/2007.

ujednání o koupi na zkoušku však postačí i jiná forma, nemá-li být takovým ujednáním k nemovité věci zřízeno věcné právo.“[31]

Z ustanovení § 2128 odst. 2 OZ pak dále vyplývá, že za předpokladu, že se strany rozhodnou pro formulaci ujednání o výhradě vlastnického práva do kupní smlouvy, popř. o zařazení ujednání zpětné koupě, zákazu zcizení stejně jako zákazu zatížení, ustanovení upravující výhradu předkupního práva, případně lepšího kupce stejně jako pokud se strany dohodnou na ujednání o koupi na zkoušku, jejichž prostřednictvím dochází zároveň ke zřízení věcného břemene, je nezbytné takové ujednání rovněž uzavřít v písemné formě.[32]

Ačkoliv tedy britské právo obecně nevyžaduje písemnou ani jinou přesně definovanou formu kupní smlouvy, existují z tohoto pravidla, stejně jako v českém právu, některé výjimky. K těm patří zejména kupní smlouva, jejímž předmětem jsou nemovité věci, v čemž se britská úprava neliší od české. Dále musí mít písemnou podobu některé smlouvy, které sice nejsou dle Sale of Goods Act řazeny přímo mezi kupní smlouvy, ale v českém právu by na ně mohlo v některých případech být jako na kupní smlouvu nahlíženo, popř. mají ke kupní smlouvě některými charakteristikami blízko. Například se jedná o převod akcií v rámci obchodní korporace, popř. o převod obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným. Dále do této kategorie patří postoupení výhod plynoucích z práv průmyslového vlastnictví, které jak již bylo výše uvedeno sice nemůže být ve Velké Británii předmětem kupní smlouvy, nicméně například z pohledu českého práva lze některá práva z průmyslového vlastnictví zcela bez problémů zakoupit. Totéž platí v britském právu pro autorská práva či patenty.[33]

---

[31] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[32] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 98.

[33] PETIGREW, Jean-Marc. Contracts: verbal vs written | The Independent. The Independent | News | UK and Worldwide News | Newspaper [online]. 2019 [cit. 02.10.2019]. Dostupné z: https://www.independent.co.uk/student/young-entrepreneurs/contracts-verbal-vs-written-6297966.html

II.4 Strany kupní smlouvy

Kupní smlouva je z podstaty věci nezávisle na tom, v jakém právním řádu je upravena, bilaterálním kontraktem. Je tedy vždy nutné, aby zde byly dvě strany kupní smlouvy, neboť bez splnění této podmínky by nebylo vůbec možné, aby kupní smlouva byla uzavřena. Kupní smlouva je synallagmatickým závazkem, což znamená, že strany mají povinnost si vzájemně poskytnout určité plnění (na jedné straně se jedná především o převedení vlastnického práva, na druhé straně se jedná zejména o úhradu kupní ceny a povinnost věc převzít). Strany kupní smlouvy se označují jako „*kupující*“ a *„prodávající.“*[34] Ve Velké Británii se pak používají anglické termíny „*buyer*“ pro kupujícího a „*vendor*,“ popř. *„seller“*[35] pro prodávajícího, které v překladu do českého jazyka mají stejný význam.

Obě strany kupní smlouvy musí být jednoznačně vymezené a identifikované tak, aby nebyly zaměnitelné s jinou osobou. Jasné vymezení obou smluvních stran kupní smlouvy je její podstatnou náležitostí. V případě, že je smlouva uzavírána písemně, uvádějí se do smlouvy obvykle údaje jako je jméno, datum narození, popř. rodné číslo, adresa trvalého bydliště, případně i číslo dokladu totožnosti apod. Pokud je smlouva uzavírána ústně či konkludentně, leckdy takřka žádné údaje nejsou potřeba, postačí, pokud je zřejmé, která osoba je kupující a která prodávající (např. v obchodním domě je zřejmé, že prodavačka za pokladnou zastupuje obchod jako prodávajícího a zákazník, který přinese zboží k pokladně za účelem realizace platby je kupující). Taková situace přitom nevyžaduje uvádění žádných osobních údajů, nicméně zákazník i prodávající je určen s dostatečnou přesností na to, aby bylo možné kupní smlouvu uzavřít.[36] Rozhodující je tedy fakt, že strany musí být jednoznačně identifikovatelné, nicméně ze zákona ani v České republice ani ve Velké Británii výslovně neplyne, jakým způsobem je identifikaci nutné provádět a záleží tudíž především na konkrétních okolnostech každého případu. V některých

[34] NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1, s. 43 a 111.

[35] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 135.

[36] MAREK, Karel. Smlouva kupní: Bulletin Advokacie. Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. 2016 [cit. 02.10.2019]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/smlouva-kupni?browser=mobi

případech, k nimž patří například koupě nemovitosti, je pochopitelně nutné uvést minimálně náležitosti, které vyžadují katastrální předpisy a uvádějí se rovněž do návrhu na vklad práva do katastru nemovitostí. V jiných případech tyto náležitosti nutné nejsou, nicméně i tehdy je potřeba, aby bylo zcela zřejmé, kdo je kupujícím a kdo prodávajícím.

Podmínkou pro uzavření kupní smlouvy je dohoda stran o jejím obsahu. Strany přitom při sjednávání kupní smlouvy mohou postupovat svobodně a dle své vůle, podmínkou je pouze dodržení právních předpisů. Česká právní úprava se v současné době vyznačuje tím, že je kladen velký důraz na svobodu vůle, což klade větší nároky i na smluvní strany, které si musí vše, co chtějí ve smlouvě mít, samostatně dojednat.[37] Rovněž britské smluvní právo klade velký důraz na dohodu stran, která musí být dodržována, čímž je opět především na smluvních stranách, jakým způsobem si pravidla ve smluvním vztahu nastaví.[38] Základní podmínky pro kupní smlouvu opět stanoví *Sale of goods Act,* je však řada otázek, kde tento předpis počítá s tím, že se strany domluví na podrobnostech, které zákon neupravuje, neboť by v takovém případě byl velmi rigidní.

Důležitým poznatkem, který je třeba v této práci zmínit, je fakt, že podle jednotlivých povinností smluvních stran je také možné spolehlivě poznat, zda se jedná o kupní smlouvu či o jiný smluvní typ.[39] Otázce práv a povinností smluvních stran kupní smlouvy se podrobně věnuje třetí kapitola této práce.

II.5 Uzavírání a vznik kupní smlouvy

V českém právním řádu se uzavírání kupní smlouvy řídí obecnými pravidly kontraktačního procesu, která jsou upravena v ustanovení § 1731 a násl. OZ. Kontraktační proces je založen na nabídce a její akceptaci, což jsou dvě různé fáze, které realizují dva různé subjekty. V případě kupní smlouvy je prodávající standardně tím, kdo činí nabídku, tedy nabízí věc k prodeji, a kupující je pak tím, kdo ji může, ale zároveň nemusí akceptovat. Setkat se však lze i s tím, že je to kupující, kdo má zájem koupit a nabídne

[37] NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1, s. 43.

[38] TURNER, Chris. *Contract Law*. London: Routledge, 2013. ISBN 9781134755950, elektronický zdroj.

[39] ŠEVČÍK, Ludvík. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0071-1, s. 146.

tak vlastníkovi věci, že by věc odkoupil. V takovém případě je na vlastníkovi věci, zda nabídku přijme a stane se tak prodávajícím či nikoliv. Pro nabídku je charakteristické, že z ní podle zákona musí jednoznačně vyplývat, že ten, kdo ji činí, má také v úmyslu uzavřít určitou smlouvu (v tomto případě kupní smlouvu) s určitou osobu, vůči které je nabídka činěna.[40]

První fází je vždy nabídka (nezávisle na tom, kdo ji činí a vůči komu). Nabídka je právním jednáním a ten, kdo ji činí, musí mít dle OZ právní osobnost a úmysl, ke kterému nabídka směřuje, z ní musí být odvoditelný (tedy například úmysl prodat určitou věc, úmysl koupit určitou věc apod.). V případě, že nabídka obsahuje podstatné náležitosti kupní smlouvy, je možné ji přijmout pouhým jednoduchým a zároveň nepodmíněným odsouhlasením nabídky. Zásadně platí, že pokud byla nabídka učiněna ústně, musí být přijata bezodkladně, pokud z obsahu nabídky a z okolností, za kterých k ní došlo, neplyne něco jiného (např. pokud není stanoven určitý termín, do kterého lze nabídku přijmout, není druhé straně přímo sděleno, aby si věc rozmyslela a dala do určitého data vědět, zda nabídku přijímá apod.). Výše uvedené platí i v případě písemné nabídky, která byla učiněna vůči osobě, která je na místě přítomna, je zde však nutné brát v potaz konkrétní okolnosti, neboť pokud má například nabídka smlouvy větší počet stran, nelze předpokládat, že by druhá strana mohla nabídku akceptovat ihned, ale je třeba brát v úvahu minimálně čas, který je potřebný k seznámení se s celou nabídkou. V případě, že se jedná o nabídku, která byla činěna písemně vůči osobě, která na místě není přítomna, je žádoucí v nabídce uvést termín, do kterého má být nabídka přijata. V takovém případě je totiž možné nabídku akceptovat v době, která je v nabídce uvedena a pro obě strany je to větší jistota, než pokud žádný termín v nabídce uveden není. Zákon však myslí i na případy, kdy lhůta v nabídce stanovena není. V těchto případech je pak možné nabídku akceptovat v přiměřené lhůtě.[41]

[40] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[41] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-535-0 IV, s. 67 a násl.

V právním řádu Velké Británie je právní zakotvení kontraktačního procesu trochu odlišné v tom, že v první fázi je rozlišována jednak nabídka, tedy návrh na uzavření smlouvy, který je přesně vymezen, a dále výzva k jednání, která předpokládá, že v průběhu jednání dojde k upřesnění parametrů smlouvy, která by se následně uzavírala, samotná výzva k jednání však ještě není návrhem na uzavření smlouvy konkrétního znění. Přesné určení, o jaký typ nabídky se jedná, je pak stěžejní pro uzavření pozdější smlouvy, ale také pro případné povinnosti a práva obou stran, které jsou s nabídkou či výzvou k jednání spojeny. Výzva k jednání totiž sama o sobě bez dalšího jednání není způsobilá k tomu, aby byla přijata. Oproti tomu nabídka je přesně specifikovaným a závazným návrhem, který směřuje přímo k uzavření smlouvy, čímž její akceptací dochází také k uzavření kupní smlouvy. Realita v praxi a v judikatuře soudů ve Velké Británii je přitom taková, že je leckdy velmi obtížné rozlišit, kdy se jednalo pouze o výzvu k jednání a kdy se naopak jednalo přímo o jednoznačnou nabídku na uzavření smlouvy.[42]

Pro přijetí, jako druhou fázi kontraktačního procesu, rovněž platí dle české právní úpravy jasná pravidla. Nabídka musí být předně přijata osobou, které je určena. K přijetí nabídky nepostačuje mlčení, které z hlediska práva neznamená souhlas. Pokud se tedy druhá strana nevyjádří, má se za to, že nabídka nebyla přijata, čímž nedochází ani k uzavření kupní smlouvy. Nabídku však je možné přijmout např. konkludentně. Je zde ovšem nutné, aby došlo k určitému jednání, které vede k přijetí nabídky (například jedinec bez toho, aniž by něco říkal, podá druhé straně peníze za věc, která mu byla nabízena). Existují přitom v praxi případy, kdy se druhé straně nabídka v zásadě líbí, nicméně má zájem smlouvu uzavřít s určitými dílčími změnami, které proto navrhovateli uvede v dopovědi na nabídku. Pokud je však navrhovateli adresována odpověď na nabídku, která sice vyjadřuje souhlasné stanovisko a akceptaci nabídky, nicméně na druhou stranu akceptaci podmiňuje určitými změnami, nejedná se o přijetí nabídky, ale o protinávrh (tj. o novou nabídku). Je pak na straně, která původně učinila nabídku, zda protinávrh akceptuje, čímž dojde k uzavření kupní smlouvy, anebo zda jej neakceptuje a k uzavření smlouvy

[42] MONAGHAN, Christopher a Nicola MONAGHAN. *Beginning contract law*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2013. ISBN 9780415523776, s. 8.

nedojde. Jinak řečeno, přijetí návrhu musí být koncipováno jako bezvýhradné, jinak se nejedná o přijetí návrhu, ale o novou nabídku.[43]

Pro akceptaci nabídky v právu Velké Británie platí, že je na ni nahlíženo jako na jednoznačné a jasné vyjádření vůle směřující k tomu, že si jedinec přeje být vázán určitou nabídkou. V případě kupní smlouvy se jedná o jednoznačné a jasné vyjádření kupujícího či prodávajícího být vázán nabídkou, kterou mu druhá strana při jednání o uzavření kupní smlouvy učinila. Z práva Velké Británie vyplývá, že akceptace musí být učiněna jako reakce na konkrétní nabídku, která jí předcházela. Požadováno je, aby akceptace byla jednoznačná, nepodmíněná a také přesná, což znamená, že musí přesně odpovídat podmínkám, které byly specifikovány v rámci nabídky. Zároveň je nezbytné, aby byla akceptace sdělena tomu, kdo učinil nabídku. Soudy ve Velké Británii zastávají tzv. koncept „zrcadlového obrazu." To znamená, že je nezbytné, aby akceptace nabídky zcela přesně reflektovala nabídku. Jinak řečeno i sebemenší změna podmínek, která by odlišovala přijatou verzi od původní nabídky, ve Velké Británii znamená, že se jedná buď o zcela nový návrh, popř. o protinávrh, nikoliv o akceptaci původní nabídky. V této souvislosti je na základě skutečnosti, že právo velké Británie stanoví mnohé své poznatky na soudních precedentech, potřeba zmínit případ Hyde vs Wrench, ze kterého se při pohledu na akceptaci nabídky v současném britském právu vychází. Tento případ byl řešen již v roce 1840. Podstata sporu byla založena na skutečnosti, že pan Wrench nabídl panu Hydeovi prodej farmy za 1000 liber. Hyde byl ovšem přesvědčen, že tato cena byla příliš vysoká, a nabídl proto, že za předmětnou farmu zaplatí pouze 950 liber. Realizoval tedy protinávrh. To zároveň znamenalo, že původní nabídka, kterou mu pan Wrench učinil, byla odmítnuta a pan Wrench z uvedeného důvodu prodal farmu někomu jinému. Následně ovšem došlo k situaci, kdy pan Hyde, který původně nabídku za cenu 1000 liber odmítl, se v reakci na fakt, že pan Wrench nebyl ochoten farmu prodat jen za 950 liber, pokusil danou farmu nakonec koupit za původní cenu, která byla nabízena, tedy za 1000 liber. Vzhledem k tomu, že se mu to však již nepodařilo, rozhodl se pan Hyde pana Wrenche žalovat pro porušení smlouvy. Žaloba byla ovšem zamítnuta, protože soud rozhodl, že tím, že pan Hyde učinil ve vztahu k nabídce odpovídající ceně ve výši 1000

[43] NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1, s. 45.

liber protinabídku, kdy nabízel nižší cenu, byla původní nabídka panem Hydem zamítnuta. Vzhledem k tomu, že další nabídku na cenu ve výši 950 učinil pan Hyde a tato nabídka byla panem Wrenchem zamítnuta, zároveň mu již pan Wrench žádnou další nabídku neučinil, nebyla zde v době, kdy pan Wrench prodal farmu jiné osobě již žádná nabídka, ke které by bylo možné se případně vrátit. Soud tak dovodil, že pan Wrench v situaci, kdy zde žádná nabídka již nebyla, mohl legitimně nabídnout a prodat farmu komukoliv jinému. Lze tedy uzavřít, že případ Hyde vs Wrench, ze kterého anglické právo dodnes vychází, ilustruje, jak protinabídka, popř. vyjednávání a smlouvání, může v právu Velké Británie velmi jednoduše vést k tomu, že nabídka bude zcela zamítnuta a nebude již možné o ní dále jednat. Ve smluvním právu, kdy navrhovatel (ten, kdo podá nabídku), navrhne konkrétně formulovanou nabídku, může příjemce (kterému je nabídka podána) nabídku přijmout, nebo se pokusit vyjednat jinou cenu. Pokud se ovšem rozhodne přijmout původní nabídku (v předmětném případě by se jednalo o nabídku ve výši 1000 liber), pak existuje dohoda, která může být právně závazná. Pokud se však druhá strana pokouší vyjednat cenu, odmítá tím původní nabídku, k níž se pak již nelze vrátit, pokud by protinávrh nebyl akceptován. Právě k této situaci došlo v případě Hyde vs Wrench. Důsledkem vyjednávání o ceně, které bylo typickým smlouváním, se kterým se lze v mnoha kulturách zcela běžně setkat, zde byla skutečnost, že došlo k odmítnutí nabídky a následně k prodeji farmy zcela jiné osobě.[44]

Velmi striktní přístup k nabídce a její akceptaci se v britském právu projevuje i v případech, kdy se jedná o jiné náležitosti než ty, které lze označit za podstatné náležitosti kupní smlouvy. I u těchto skutečností, které by bylo možné označit za méně významné, je snaha o vyjednávání a změnu původní nabídky vnímána jako nový návrh smlouvy, na který musí dále reflektovat původní navrhovatel. Rovněž tato otázka byla v minulosti řešena před soudem a závěry soudu v dané věci se staly precedentem, který se aktuálně ve Velké Británii aplikuje. Jednalo se konkrétně o případ Jones vs Daniel, který byl řešen roku 1894. V tomto případě zde byla nabídka ke koupi nemovitosti za 1450 liber, která byla kupujícím akceptována, nicméně v dokumentech, které byly zaslány prodávajícímu společně s podpisem kupujícího, byly doplněny některé

[44] TAYLOR, Richard D. a Damian TAYLOR. *Contract law: directions*. 6th edition. New York, NY: Oxford University Press, [2017]. ISBN 978-0-19-879773-9, s. 30-31.

skutečnosti, které nebyly součástí původní nabídky. Ačkoliv se nejednalo o podstatné části smlouvy, byl i tento postup ze strany soudu vyhodnocen jako protinabídka. Z tohoto důvodu také bylo konstatováno, že bez toho, aby strana prodávající, které byly dokumenty doručeny, akceptovala tyto dílčí změny ve smluvní dokumentaci, není možné kupní smlouvu v dané věci uzavřít.[45]

Závěrem této podkapitoly je možné konstatovat, že britské právo je v této otázce skutečně velmi přísné a je do určité míry otázkou, zda dává dostatečný prostor pro vyjednávání, neboť osoba, která by např. ráda docílila nižší ceny, popř. doplnění dílčích podmínek či pravidel do smlouvy, je tak ve své podstatě vystavena riziku, že pokud nabídku odmítne, není zde žádná další nabídka, ke které by se dalo v budoucnu vrátit za předpokladu, že druhá strana na navrhované změny nepřistoupí. Na druhou stranu nelze opomenout, že i v České republice je změna nabídky standardně vnímána jako nová nabídka, tudíž ačkoliv možná výklad není v některých otázkách tak striktní, nejsou rozdíly příliš zásadní, neboť podobná situace se může poměrně snadno stát i v České republice.

[45] ARVIND, T. T. *Contract law*. Second edition. Oxford: Oxford University Press, 2019. ISBN 9780198829263, s. 25-26.

III. PRÁVA A POVINNOSTI STRAN

V případě uzavírání kupní smlouvy mají obě strany, tedy jak prodávající, tak kupující řadu povinností. To platí jak pro české právo, tak i pro britské. Další text se tedy zabývá srovnáváním povinností prodávajícího a dále pak povinnostmi kupujícího. Vzhledem k tomu, že při detailní analýze může být identifikována celá řada povinností, je v dalším textu kladen důraz pouze na ty nejpodstatnější.

III.1 Povinnosti a práva prodávajícího

Na straně prodávajícího je možné identifikovat vícero povinností, nicméně za nejdůležitější je možné označit jednak povinnost dodat zboží, na kterém se prodávající s kupujícím dohodli a dále pak povinnost převést vlastnické právo k předmětu kupní smlouvy na kupujícího. V českém právním řádu jsou pak povinnosti prodávajícího zakotveny v ustanoveních § 2087 - § 2094 občanského zákoníku. Uvedená ustanovení ve své podstatě řeší výlučně povinnost kupujícímu předat, případně dodat zboží, o čemž pojednává následující podkapitola. Vedle toho je pak možné říci, že některé povinnosti plynou i z jiných ustanovení v občanském zákoníku. Mezi ně pak patří například již zmíněná povinnost převést vlastnické právo na kupujícího, aby jej mohl následně nabýt, což je jedním ze základních charakteristických znaků kupní smlouvy, který plyne již ze samotného vymezení kupní smlouvy.[46] Tytéž povinnost má pak rovněž prodávající ve Velké Británii. Jeho povinností je jednak věc kupujícímu dodat, případně doručit a dále na něj musí převést vlastnické právo k předmětné věci.[47]

Jak je tedy patrné, základní povinnosti prodávajícího se v České republice a ve Velké Británii neliší. Odlišnosti jsou pak spíše dílčího charakteru v jejich rámci, o čemž je pojednáno v následujícím textu, který se dvěma základními povinnostmi prodávajícího, které jsou zakotveny v obou právních řádech, zabývá detailněji. Vedle výše uvedených dvou povinností prodávajícího je pak třeba zmínit, že jak v českém, tak v britském právu

[46] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[47] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 135.

je kupní smlouva poměrně liberálním kontraktem a je tudíž možné si jejím prostřednictvím ujednat v zásadě cokoliv, co není právem zakázáno, neboť se jedná o soukromoprávní kontrakt, pro který je charakteristický vysoký důraz na autonomii vůle stran. S tím se pak pojí další obecná povinnost prodávajícího i kupujícího, kterou je povinnost dodržovat to, co bylo ve smlouvě ujednáno. Strany tak mají možnost ujednat si řadu dalších práv i povinností, na kterých se dohodnou, avšak je nutné je i následně dodržovat. Pokud je nedodrží, jedná se o porušení smluvní povinnosti, jejíž dodržení může být vymáháno, stejně tak je možné se v důsledku porušení smluvní povinnosti domáhat například náhrady škody, popř. v některých případech dokonce i odstoupit od samotné smlouvy. O otázkách odpovědnosti však pojednává čtvrtá kapitola této práce, na kterou je tímto v detailech odkazováno.

III.1.1 Dodání zboží

V českém právním řádu je ve vztahu k otázce dodání věci kupujícímu uvedeno, že *„prodávající kupujícímu odevzdá věc, jakož i doklady, které se k věci vztahují, a umožní kupujícímu nabýt vlastnického práva k věci v souladu se smlouvou.“*[48] Základní povinnost, která spočívá v tom, že prodávající musí věc kupujícímu odevzdat, je podstatou synallagmatického vztahu, jímž je kupní smlouva. To platí jak pro české, tak pro britské právo. Odevzdání věci kupujícímu pak z praktického hlediska vyjadřuje okamžik, ve kterém prodávající ztrácí nad danou věcí vládu, zatímco kupující ji naopak získává. Odevzdání věci kupujícímu je tak stejně jako samotná kupní smlouva koncipováno jako dvoustranné právní jednání. To znamená, že na straně prodávajícího je možné identifikovat povinnost odevzdat věc kupujícímu, na straně kupujícího je pak naopak povinnost předmět koupě převzít, o čemž je pojednáno v jedné z následujících podkapitol. Zákon přitom pracuje s tím, že se liší předání věci hmotné, které je relativně neproblematické, neboť k němu dochází *„tradicí,“* ke které může dojít jak před úhradou peněz za zboží, tak ve stejném okamžiku, kdy jsou prostředky uhrazeny a je zároveň předán předmět koupě, ale také po úhradě prostředků. Taková bývá situace zejména v případě, kdy je kupována nemovitá věc, která je navíc předmětem evidence v katastru

[48] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

nemovitostí, kdy navíc je nutné striktně odlišovat moment, kdy došlo k předání věci a moment, kdy došlo k nabytí vlastnického práva, ke kterému dochází k momentu, kdy bylo toto vlastnické právo zapsáno do katastru nemovitostí a leckdy je nemovitost předávána až poté, co došlo k nabytí vlastnického práva. Existují však i případy, kdy je předávána před nabytím vlastnického práva, ale po úhradě prostředků, čímž je nutné odlišovat tři různé významné momenty transakce. Případy, kdy k odevzdání věci dochází až po úhradě věci, jsou v praxi poměrně běžné například tehdy, pokud prodávající fyzicky nemá věc u sebe a po úhradě ji například objednává od svého dodavatele. Lze tak uzavřít, že se liší moment, kdy nastávají obligační účinky v jiný moment než účinky věcněprávní, k čemuž dochází typicky na základě dohody stran. Jiná je pak situace u věci nehmotné, u které je předání věci „z ruky do ruky" v zásadě vyloučeno. Takovou věcí může být kupříkladu opce či pohledávka, která navíc není předmětem evidence ve veřejném seznamu (pokud věc je předmětem evidence ve veřejném seznamu, je situace do určité míry jednodušší v tom, že je zřejmé, kdy došlo ke změně vlastnického práva ve veřejném seznamu, od čehož se pak může odvíjet i vlastní odevzdání věci, nicméně většina těchto věcí není předmětem takové evidence). V těchto případech tak nedochází ani k fyzickému odevzdání věci ani ke změně nějakého zápisu ve veřejném seznamu, čímž je odevzdání věci ztíženo. Věcněprávní účinky jsou v těchto případech vázány na podmínky, které si strany sjednají. Typicky může dojít např. k tomu, že prodávající předá kupujícímu určitý dokument, ze kterého nehmotné právo plyne (např. smlouvu o půjčce, jíž je řešena pohledávka, která je předmětem koupě, přihlašovací údaje do určitého systému na internetu, kde jsou k dispozici určitá data apod.). Nehmotné věci se totiž vždy předávají buď „symbolickou" tradicí anebo určitým znamením, které je žádoucí navázat na určité podmínky, na nichž se strany dohodnou. Důležité je, že i nehmotných věcí existuje celá řada a každá má jiné charakteristiky, což je důvodem, proč se v praxi mohou zásadně lišit i podmínky, na které je symbolické předání vázáno.[49]

Lze říci v souladu s ustanovením § 2088 občanského zákoníku, že dle českého právního řádu prodávající obecně splní svoji povinnost věc kupujícímu předat za předpokladu, že mu umožní s ní nakládat v místě plnění a zároveň mu tuto skutečnost dostatečně včas

[49] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 46.

oznámí. Tímto způsobem je zákonem zakotvena nejobecnější konstrukce, za jejíchž podmínek se povinnost prodávajícího odevzdat věc kupujícímu považuje za splněnou. Proto také zákon touto konstrukci uvádí na prvním místě. Zároveň je nezbytné, aby prodávající kupujícímu předal doklady, které jsou nezbytné k převzetí a také *„k užívání zboží, jakož i další doklady stanovené ve smlouvě. Smluvenými doklady mohou být mj. seznamy záručních - pozáručních opraven, seznamy náhradních dílů doporučených pro jednoletý, tříletý, pětiletý či další provoz, apod.“*[50] Místem plnění, kde je nutné umožnit kupujícímu s věcí nakládat, přitom může být řada míst. Záleží to mnohdy na dohodě. Typicky se může jednat o místo podnikání či bydliště prodávajícího, provozovnu prodávajícího stejně jako třeba jeho sídlo, popř. organizační složku. Není však také vyloučeno, aby bylo sjednáno místo, kde se běžně pohybuje kupující (např. bydliště kupujícího, obchodní závod kupujícího), pokud se na tom strany dohodnou. Výrazně se zde tedy prosazuje dispozitivní charakter právní úpravy. Stejně tak v případě povinnosti prodávajícího včas oznámit kupujícímu skutečnost, že mu daná věc má být odevzdána, je nutné brát v úvahu, že úprava je dispozitivní, pokud se strany dohodnou jinak, nemusí být oznámení učiněno *„včas.“* Lze tak někdy kupujícímu věc oznámit „na poslední chvíli.“ V praxi je dispozitivnost této úpravy výhodná zejména tehdy, pokud je dohodnut přesný termín plnění, tudíž by takové oznámení postrádalo smyslu. Vedle osobního předání („tradice“) pak nelze opomenout v dnešní době zcela běžný fakt, se kterým pracuje i zákon, a to možnost odeslání věci kupujícímu.[51]

Také v právu Velké Británie je zakotvena povinnost prodávajícího věc kupujícímu dodat. *Sales of Goods Act* formuluje povinnost prodávajícího dodat (terminologií britského práva spíše „*doručit*“) zboží a společně s ní i povinnost kupujícího jej převzít a zaplatit za něj v souladu s podmínkami, které byly dojednány ve smlouvě.[52] Jak je zřejmé, že podmínky jsou podobné, nicméně zákon ve Velké Británii ve srovnání s českou úpravou

[50] MAREK, Karel. Smlouva kupní: Bulletin Advokacie. Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. 2016 [cit. 02.10.2019]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/smlouva-kupni?browser=mobi

[51] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 49.

[52] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 123.

výslovně zdůrazňuje autonomii smluvní vůle, tedy dohodu stran, podle které se má postupovat. To je pro úpravu kupní smlouvy ve Velké Británii poměrně typické, jak již bylo ostatně zmíněno v předcházející kapitole, tudíž je pochopitelné, že i při dodání zboží mají stěžejní význam podmínky, na kterých se strany dohodly.

Vzhledem k tomu, že britské právo pracuje s tím, že povinností prodávajícího je věc doručit, je tento koncept vnímán jako do značné míry nejednoznačný, neboť je poměrně obvyklé, že to není prodávající, kdo věc doručuje, pokud je dodání realizováno za pomocí některé z doručovacích služeb. Britské právo také podobně jako české právo pracuje s tím, že je potřeba doručit zboží, u kterého již přešlo vlastnické právo na kupujícího, nicméně výslovně to ve znění zákona není tak zdůrazňováno jako v českém právním řádu. Důraz je pak kladen rovněž na podmínky, které byly ve smlouvě dojednány, podle nichž je nezbytné postupovat. V britském předpise je také uvedeno, že pokud není mezi stranami ujednáno něco jiného, je nutné dodání věci a úhradu kupní ceny vnímat jako dvě vzájemně se korelující skutečnosti. To znamená, že ve chvíli, kdy dojde k úhradě peněz, musí být prodávající zásadně připraven předmět koupě kupujícímu předat. Naopak kupující musí ovšem v situaci, kdy by mu byl nejprve předmět koupě předán, připraven neprodleně uhradit kupní cenu. Je samozřejmě možné, aby si strany sjednaly určitý čas a místo doručení. Pokud si jej nesjednají, platí výše uvedené pravidlo. V případě místa doručení se pak doručuje na místě, kde došlo k úhradě (s ohledem na výše uvedené obvykle bezprostředně po úhradě). Pokud je však stanoven určitý čas, popř. místo, je nedoručení dle podmínek, které byly dojednány, vnímáno jako porušení smluvní povinnosti. Taková situace pak opravňuje kupujícího odmítnout převzetí předmětu kupní smlouvy. Pod doručením se přitom rozumí fyzický transfer věci ke kupujícímu, tedy tradice, ale může jít také o situaci, kdy je věc dána kupujícímu k dispozici (např. jsou mu dány klíče od automobilu, nicméně předmětem koupě je automobil, totéž se bude vztahovat na případy, kdy dochází ke koupi nehmotných věcí – postačuje, pokud jsou dána k dispozici např. hesla, dokumenty k nim apod.). Stejně tak je možné jako doručení vnímat i případ, kdy je doručováno na dálku, za pomoci přepravní společnosti či kurýra.[53]

[53] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 125.

Pokud má dle české právní úpravy *„prodávající věc odeslat, odevzdá věc kupujícímu předáním prvnímu dopravci k přepravě pro kupujícího a umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci.“*[54] Obecně tedy platí, že odevzdání věci bylo vykonáno, pokud prodávající předal věc prvnímu dopravci, který ji má přepravit ke kupujícímu. Jiná je však právní úprava v případech, kdy je kupujícím spotřebitel. Tehdy zákon stanoví, že se věc má za odevzdanou až v momentě, kdy je věc dopravcem předána spotřebiteli. Výjimkou z tohoto pravidla je pouze případ, že si spotřebitel dopravce vybral zcela samostatně, bez toho, aby mu prodávající alespoň nabídl alternativy dopravců. Právní úprava tímto způsobem chrání spotřebitele. Dle britského práva přitom není nutné, aby byl realizován pokus o doručení v případě, kdy je zřejmé, že kupující předmět koupě nepřevezme, nicméně musí být jasné, že prodávající je připraven tak učinit a takovému kroku nic na straně prodávajícího nebrání. Podobně je také potřeba, aby kupující, pokud se chce domáhat dodání zboží po prodávajícím, učinil pokus o realizaci platby, v opačném případě není přípustné, aby se dodání věci domáhal před soudem.[55]

Rovněž právní úprava ve Velké Británii pracuje s variantou, že je zboží doručováno prostřednictvím přepravní společnosti, kurýra či pošty. Stejně jako v české právní úpravě se má za to, že v takovém případě je věc dodána kupujícímu tím, že je předána nejprve dopravci, který se na doručování podílí. Právo ve Velké Británii na rozdíl od české právní úpravy však nepracuje s alternativou větší míry ochrany spotřebitele v tomto případě, je totiž stejná úprava pro spotřebitele i nespotřebitele.[56]

Společně s věcí je pak nutné předat rovněž zákonem požadované doklady, které slouží k převzetí a užívání věci. Pravidlo obsažené v zákoně je však opět potřeba vnímat jako podpůrné, neboť strany se mohou ohledně předávaných dokladů dohodnout různými jinými způsoby, což obvykle reflektuje i charakter samotného předmětu koupě a spolu

[54] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[55] BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. Právo (ANAG). ISBN 9788072638192, s. 298.

[56] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 131.

s ním i dokladů, které jsou potřeba, popř. alespoň vhodné či pro jednu stranu důležité. Samotné hledisko formulované v zákoně je totiž poměrně obecné, aby pod něj bylo možné podřadit nejrůznější životní situace a případy kupní smlouvy, nicméně právě z tohoto důvodu je pak nutné k pravidlu přistupovat velmi individuálně. Podobně také otázka, kdy a kde budou doklady předány, je zákonem řešena spíše podpůrně tak, že k předání dochází v místě placení, a to po zaplacení kupní ceny (v případě, že je placeno bezhotovostně dochází k úhradě kupní ceny připsáním peněz na účet prodávajícího, od tohoto momentu se tedy odvíjí časový rámec povinnosti předat potřebné dokumenty). Nicméně strany mají opět možnost se domluvit jinak v návaznosti na potřebu stran a konkrétní případ. Otázkou například je, zda je žádoucí, aby v případě bezhotovostní platby, kdy je úhrada následně připsána kupujícímu na účet a leckdy se tyto platby realizují na dálku (lidé se třeba ani osobně nepotkají), měly být dokumenty skutečně předávány v místě placení. Tím totiž může být někdy bydliště kupujícího, jindy třeba zaměstnání kupujícího anebo třeba pobočka banky, což je v řadě případů poměrně nepraktické. Právě proto je leckdy vhodnější si předání dokladů sjednat odlišným způsobem, než stanoví obecné pravidlo v zákoně. Podobně také v případě, kdy je věc ke kupujícímu přepravována, je potřeba doklady dodat bez zbytečného odkladu poté, co je věc kupujícímu předána.[57] Určitým nedostatkem britské právní úpravy dodání předmětu koupě je ve srovnání s českou úpravou zejména skutečnost, že na dokumenty, které je třeba dodat společně se zbožím, výslovně nepomýšlí. Je však dovozováno, že dokumenty, které jsou nezbytné k řádnému užívání předmětu koupě, je nutné dodat, a to obvykle společně s předmětem koupě.[58]

[57] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 55-56.

[58] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 404.

III.1.2 Nabytí vlastnického práva

Prodávající musí dále kupujícímu umožnit, aby nabyl vlastnické právo k předmětu koupě. Tato povinnost opět plyne již z charakteru kupní smlouvy, čímž je možné ji identifikovat jak v českém, tak v britském právu. V českém právu z ustanovení § 2087 občanského zákoníku vyplývá, že vlastnické právo se převádí již v samotném důsledku uzavření a nabytí účinnosti kupní smlouvy, tedy v mnoha případech ještě před tím než dojde k zaplacení kupní ceny. Zákonodárce toto pravidlo koncipoval jako základní, i přesto, že v mnoha případech může být poměrně nepraktické (např. proto, že pokud by kupující následně nesplnil svoji povinnost prodávajícímu zaplatit, musel by se prodávající domáhat úhrady soudní či obdobnou cestou, což je leckdy časově i ekonomicky náročné, čímž takový stav není žádoucí). Z uvedeného důvodu je v praxi toto pravidlo vnímáno spíše jako záložní a dává se přednost dohodě stran o tom, kdy dojde k převodu vlastnického práva. Převod vlastnického práva tak může být spjat například s předáním věci, nicméně ani to není pravidlem. Vhodné je ve velké většině jej navázat na úhradu úplné kupní ceny, což dává prodávajícímu určitou jistotu. Samotný fakt, kdy byla věc fyzicky předána, zde pak má jen pomocnou roli. Je samozřejmě možné si v rámci autonomie smluvní vůle dojednat i jakákoliv jiná pravidla i moment, kdy dojde k nabytí vlastnického práva kupujícím. Uvedené se však netýká nemovitých věcí, které jsou předmětem evidence v katastru nemovitostí. U těch totiž k převodu vlastnického práva dochází až zápisem vlastnického práva do veřejného seznamu (katastru nemovitostí). Stejné pravidlo platí rovněž pro nehmotné movité věci, které jsou předmětem evidence v určitém veřejném registru (typickým příkladem jsou ochranné známky apod.). V tomto případě je tak oběma stranám poskytnuta vyšší míra jistoty.[59]

Stejně jako v českém právu musí i dle britské právní úpravy prodávající umožnit kupujícímu nabytí vlastnického práva k předmětu koupě. Britský *Sale of goods Act* navíc vyžaduje, aby byl kupujícímu předán tzv. dobrý vlastnický titul („*good title*“), což zajišťuje kupujícímu určité jistoty ve vztahu k tomu, že je oprávněným vlastníkem. Velmi snadné je toto zajistit v případech, kdy je prodávající zároveň vlastníkem (legitimním) předmětu prodeje. V těchto případech nevzniká žádný problém. Britské právo však

[59] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 46-47.

pracuje i s tím, že existují případy, kdy prodávajícím je třetí osoba. V těchto případech je rozhodující dobrá víra.[60] Pokud se týká časového rámce přechodu vlastnického práva, *Sale of Goods Act* stanoví, že pokud existují smluvní ujednání, která tuto otázku upravují, dochází k nabytí vlastnického práva v momentě, kdy to stanoví smlouva. Pokud to ze smlouvy nevyplývá jednoznačně, je nutné přihlížet například k úmyslu smluvních stran, podmínkám smlouvy, okolnostem případu a dalším skutečnostem, které o tom mohou vypovídat. Podpůrné pravidlo pak stanoví, že k nabytí vlastnického práva dochází předáním věci.[61]

Jednou z možností, jak zajistit, aby vlastnické právo dle českého práva nepřešlo na kupujícího bez toho, aby byl předmět koupě plně uhrazen, je v českém právním řádu výhrada vlastnického práva. Jedná se o institut, kterým se dá řešit právě výše zmíněná situace, kdy by vlastnické právo mělo na kupujícího přejít ještě před tím, než dojde k úhradě ceny a dají se jím efektivně eliminovat rizika spojená s tím, že kupující bude vlastnit předmět koupě, ale bude se vyhýbat úhradě. Výhrada vlastnického práva je tedy institutem, který dává prodávajícímu na základě dohody s kupujícím možnost odložit nabytí vlastnického práva až po úhradě celé kupní ceny. Výhrada vlastnického práva je institut, který má především motivovat kupujícího k tomu, aby předmět koupě co nejdříve uhradil. V současné době je možné sjednat výhradu vlastnictví jak k movité, tak k nemovité věci. Výhrada vlastnického práva má zásadní význam i v kontextu rizika škody na věci, která může na věci vzniknout, kdy na kupujícího odpovědnost za škodu přechází již převzetím věci, nicméně kupující nese riziko škody na věci, ovšem nakládat s danou věcí ještě nemůže, což je nepraktické. Typicky se tento institut používá v případech, kdy je věc kupujícím zakupována na splátky. V takovém případě je věc kupujícímu předána, nicméně vlastní převod vlastnického práva probíhá až poté, co jsou všechny splátky doplaceny.[62]

---

[60] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 112.

[61] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 97.

[62] NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1, s. 51.

Podobné pravidlo, ovšem omezené jen na specifické případy, pak upravuje rovněž britský *Sale of Goods Act.* Ten totiž stanoví, že pokud se jedná o prodej specifického zboží, popř. zboží na zakázku, vyhrazuje si prodávající se zbožím až do momentu, kdy je předáno kupujícímu v souladu se smlouvou, nakládat, a to až do momentu, kdy jsou splněny určité podmínky (těmi je především úhrada úplné kupní ceny). *Sale of Goods Act* navíc stanoví, že v takovém případě, bez ohledu na dodání zboží kupujícímu nebo na předání dopravci nebo schovateli za účelem předání věci kupujícímu, předmět koupě nepřechází na kupujícího, dokud nejsou splněny podmínky stanovené prodávajícím.[63] Jak je tedy zřejmé, podobný institut jako je výhrada vlastnictví britské právo obsahuje, nicméně vztahuje jej jen k určitým typům zboží a navíc je možné si stanovit i jiné podmínky než jen uhrazení kupní ceny (těmi může být například předání určitých dokumentů apod.). Stejně jako v českém právu je k tomuto kroku nutná dohoda stran.

III.2 Povinnosti a práva kupujícího

Stejně jako prodávající má i kupující celou řadu práv a zároveň i povinností. Opět zde přitom platí, že se jak v českém, tak v britském právu jedná jak o základní povinnosti, které plynou již z podstaty kupní smlouvy, tak i o celou řadu dalších povinností, které plynou z dalších ustanovení zákona, popř. z dohody stran. Mezi dvě základní povinnosti, kterým je tato práce věnována především, patří jednak povinnost zaplatit kupní cenu a dále pak povinnost převzít zboží. Stručně jsou pak zmíněny i některé další povinnosti.

III.2.1 Zaplacení kupní ceny

V českém právním řádu je povinnost zaplatit kupní cenu upravena v ustanovení § 2118 občanského zákoníku. Tato povinnost je obecně vnímána jako základní povinnost kupujícího v případě, že je uzavírána kupní smlouva. Právní úprava je velmi stručná, je tedy nutné se zaměřit rovněž na výkladové otázky, které jsou s problematikou spojeny. Standardně by přitom měl kupující zaplatit kupní cenu zároveň s tím, že mu prodávající předá zboží. Úprava je ovšem dispozitivní, strany se mohou domluvit i jinak. V českém prostředí se má za to, že pokud není stanoveno jinak, je povinností kupujícího provést

[63] BRIDGE, Michael G. *The Sale of Goods*. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356, s. 100-101.

platbu buď v místě bydliště, anebo sídle prodávajícího. Vychází se totiž ze skutečnosti, že kupní cena je v této souvislosti vnímána jako peněžitý dluh. V případě, kdy dochází k platbě bezhotovostní cestou, je kupní cena uhrazena v momentě, kdy je platba připsána na účet banky prodávajícího (to znamená, že postačuje, aby byla platba připsána na účet banky jako poskytovatele platebních služeb, nemusí být nutně ještě připsána na účet prodávajícího, který má u dané banky veden svůj osobní účet). V případě, že je platba realizována poštovním poukazem (a nesměřuje na bankovní účet prodávajícího, ale peníze mají být vyplaceny v hotovosti prodávajícímu), má se za to, že je kupní cena uhrazena v momentě, kdy dojde k vyplacení peněz prodávajícímu. Důležitý je rovněž termín, ve kterém je třeba kupní cenu uhradit. Zde platí, že strany mají samozřejmě možnost se domluvit různě, nicméně pokud mezi nimi nebyl termín sjednán, může prodávající požadovat, aby byla kupní cena uhrazena ihned. Kupující je tak povinen platbu realizovat bez zbytečného odkladu.[64]

Z podstaty kupní smlouvy vyplývá, že povinnost zaplatit kupní cenu se vyskytuje i v britském právu. „*Sale of Goods Act*“ totiž jednoduše stanoví, že kupující má jednak povinnost zboží převzít a dále pak povinnost za něj zaplatit, přičemž zákon dále stanoví, že tak musí být učiněno v souladu s podmínkami, které byly dohodnuty v kupní smlouvě. Jak je tedy zřejmé, opět se v britském právu projevuje zvýšený důraz na autonomii vůle smluvních stran, kdy platí především to, co si strany kupní smlouvy ve smlouvě ujednaly. Povinnost zaplatit je však esenciální náležitostí kupní smlouvy.

Další ustanovení „*Sale of Goods Act*“ pak stanoví, že v rámci synallagmatického právního vztahu je nutné, aby v případě, že dojde k dodání zboží, byl kupující připraven obratem uhradit předmět koupě, totéž však platí i obráceně, tedy prodávající musí být v návaznosti na úhradu, která byla realizována před předáním, připraven neprodleně dodat předmět koupě.[65] Vzhledem k synallagmatičnosti právního vztahu byla již tato povinnost rozebrána v souvislosti s prodávajícím, v podrobnostech je na ni tudíž odkazováno.

[64] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 83-85.

[65] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 124.

V českém právním řádu pak z následujícího v ustanovení § 2119 občanského zákoníku vyplývá, že kupující není povinen hradit kupní cenu, dokud nemá možnost si předmět koupě prohlídnout. Tímto je kupujícímu dána možnost ujistit se o tom, jakými vlastnostmi předmětná věc disponuje a že skutečně má ty vlastnostmi, které byly prodávajícím uváděny.[66] Tento přístup potvrzuje i starší judikatura Krajského soudu v Praze, kde bylo dovozeno, že *„jestliže se žalovaný zavázal zaplacení kupní ceny předtím, než uvidí zboží, které je předmětem smlouvy, odporuje takový závazek právní úpravě a je v rozporu i se zásadami poctivého obchodního styku. Vynucování jeho splnění nepožívá podle právní ochrany a soud nesmí přiznat nárok z takového závazku.“*[67] V kontextu tohoto judikátu lze konstatovat, že je sice starší, neboť byl publikován již před zhruba 20 lety, nicméně i tak je aplikovatelný. Tento fakt podporuje i skutečnost, že judikát se původně vztahoval k úpravě v obchodním zákoníku, který upravoval vztahy mezi podnikateli, nikoliv vztahy mezi spotřebiteli, kde byla ve srovnání se spotřebiteli podnikatelům poskytována nižší míra ochrany. Přesto bylo soudně dovozeno, že takový závazek je neplatný a nelze jej vymáhat. V dnešní době se však lze setkat s konceptem autonomie smluvní vůle, který klade důraz na dohodu stran. V řadě případů je totiž v dnešní době praktické, aby kupující kupní cenu uhradil před tím, než má možnost si předmět koupě prohlédnout (například elektronické obchody častokrát nabízejí možnost úhrady kartou předem bez poplatku, zatímco například úhrada na dobírku bývá zpoplatněna, což je dáno tím, že platba online předem je pro elektronický obchod výhodnější). Přesto nelze výše uvedený soudní závěr opomíjet.

Sám zákon však z uvedeného pravidla stanoví výjimku, kterou jsou však pouze případy, kdy byl sjednán takový způsob předání věci, z jehož podstaty je prohlédnutí věci fakticky vyloučeno. Takovým případem může být třeba situace, kdy je dojednáno, že bude věc předána v obalu, který je obtížné sejmout, převzetí je přitom realizováno v prostorách či za podmínek, kde složitá manipulace s obalem není reálně možná, čímž v těchto případech není možné prohlídku realizovat. [68] Co se týče britského práva, není pravidlo

[66] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 83-85.

[67] Rozsudek Krajského soudu v Praze z 6. 5. 1999, čj. 29 Co 152/99-63.

[68] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 83-85.

formulováno tak striktně, neboť je zde obecně kladen velký důraz na to, co si strany dohodly v kupní smlouvě. Není tedy vyloučeno, aby si dohodly i platbu před tím, než měl kupující možnost si předmět koupě prohlédnout, byť standardem je v souladu s tím, co bylo uvedeno výše, že by kupní cena měla být hrazena buď bezprostředně před dodáním, kdy již je možné si obvykle předmět koupě prohlédnout anebo ihned po dodání, kdy je předmět již v moci kupujícího, tedy má možnost si jej opět prohlédnout. Specifické ustanovení, které by stanovilo výjimky pro případy, kdy je prohlédnutí si věci obtížné, pak britské právo neobsahuje vůbec, nicméně opět je zde prostor ujednat si to např. prostřednictvím smlouvy.[69]

III.2.2 Převzetí zboží a další povinnosti kupujícího

Vedle povinnosti věc zaplatit pak český právní řád stejně jako britský právní řád zakotvuje rovněž další významnou povinnost kupujícího, kterou se rozumí zakoupenou věc převzít. V českém právním řádu je tato povinnost společně s povinností věc zaplatit řazena mezi základní povinnosti kupujícího. V zákoně je povinnost formulována velmi stručně v ustanovení § 2118 občanského zákoníku. Z faktického hlediska je možné na převzetí věci nahlížet jako na transfer, v jehož důsledku se věc dostává z moci prodávajícího do moci (dispozice) kupujícího. Velmi přitom záleží na typu věci, neboť u hmotných movitých věcí se obvykle jedná o fyzické předání a převzetí věci (tradici), v případě nehmotných věcí se pak předává třeba nosič či nějaká forma přístupu k dané věci, v případě nemovitých věcí je pak typické, že se předává možnost disponovat, která může být předána např. tím, že jsou předány klíče od bytu, domu apod. [70]

Podobně je také v českém právu stanovena povinnost kupujícího, aby věc převzal. Stejně jako v českém právním řádu je povinnost k převzetí věci upravena ve stejném ustanovení jako povinnost zaplatit předmět koupě, což svědčí o tom, že rovněž britské právo považuje tyto dvě povinnosti za esenciální, přičemž klade důraz na to, aby byly splněny obě. Nicméně na druhou stranu je nutné i v britském právu brát na vědomí fakt, že se

[69] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 124.

[70] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 83-85.

jedná o dva individuální nároky, které spolu sice úzce souvisí, nicméně porušen může být jen jeden z nich, čímž se pak lze domáhat i jen jednoho z nich.[71]

Ačkoliv se česká právní úprava může takto jevit jednoznačně, v praxi se lze setkat s řadou výkladových problémů, o kterých je žádoucí se zmínit. Důležité je především zmínit, že převzetí není závislé na uhrazení kupní ceny, ale jedná se o individuální nárok (byť skutečnost, že jsou obě povinnosti kupujícího upraveny v jednom ustanovení může být z tohoto pohledu mírně matoucí). S uvedeným se pak pojí skutečnost, že každý z těchto nároků je možné ze strany prodávajícího uplatnit před soudem samostatně. Prodávající se tak může domáhat jen toho, aby mu byla zaplacena kupní cena stejně jako jen toho, aby si kupující předmět koupě převzal. *„Nemožnost převzetí může znamenat prodlení kupujícího s následky, resp. možnostmi z toho plynoucími pro prodávajícího. Povinnost převzetí může být splněna s vedlejšími povinnostmi, jakými jsou např. vyklizení skladu apod. Vylučuje-li např. smlouva povinnost převzetí, zbývá prodávajícímu právo svépomocného prodeje.“*[72]

Zásadní význam má v kontextu převzetí věci především skutečnost, že tento krok má zásadní význam pro přechod odpovědnosti za škodu (pokud stranami není ujednáno speciální pravidlo pro tento přechod odpovědnosti za škodu). Ze zákona totiž plyne, že právě převzetím přechází riziko spojené s odpovědností za škodu na kupujícího. To také může být v některých případech důvodem, proč se kupující může převzetí věci za určitých okolností vyhýbat. To platí zejména u movitých věcí, neboť nelze opomíjet skutečnost, že v rámci ustanovení § 2082 odst. 1 občanského zákoníku je pro přechod rizika škoda na věci upraveno jiné pravidlo, které přechod spojuje až s přechodem vlastnického práva. V případě movitých věcí je však za předpokladu, že se strany nedohodly jiným způsobem, upřednostňována varianta, kdy k přechodu nebezpečí škoda na věci dochází s předáním

[71] TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. *Atiyah and Adams' sale of goods*. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530, s. 123-124.

[72] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 221.

věci. Dalším pravidlem, které je v kontextu české právní úpravy dovozováno, je pravidlo, že náklady, které jsou spojeny s převzetím věci, nese kupující. [73]

Podobně jako v českém právu je také v britském právu možné předat věc různým způsobem v návaznosti na to, o jaký typ věci se jedná (movitou, nemovitou, hmotnou či nehmotnou). Zde nejsou zásadní odlišnosti. Nicméně další otázkou, která je s předáním věci velmi úzce spjata, je podobně jako v českém právu přechodu nebezpečí škody na věci. Této problematice se Sale of Goods Act věnuje a stanoví, že stěžejní je převod vlastnického práva, neboť dokud nebylo převedeno vlastnické právo, nese zásadně riziko škody na věci prodávající, a to nezávisle na tom, zda věc byla či nebyla předána kupujícímu a zda ji má fyzicky k dispozici prodávající. Ve chvíli, kdy dojde k převodu vlastnického práva, nese riziko odpovědnosti za vzniklou škodu naopak kupující, a to nezávisle na skutečnosti, zda mu věc již byla předána či nikoliv. Výjimkou jsou pak případy, kdy došlo k prodlení s předáním věci, přičemž toto prodlení zavinila některá ze stran kupní smlouvy (ať již prodávající anebo kupující). V těchto případech nese riziko vzniku škody na předmětu koupi vždy ten, kdo zpoždění v předání věci zavinil. Stejně tak ten, kdo zavinil zpoždění v předání věci, odpovídá rovněž za případné vady. Sale of Goods Act však dále stanoví, že nic z výše uvedeného se nevztahuje na případy povinností nebo závazků prodávajícího nebo kupujícího jakožto vykonavatele nebo správce zboží druhé strany. Zároveň pak Sale of Goods Act stanoví jiná, mírnější pravidla pro spotřebitele, u kterých se má za to, že riziko vzniku škody nese až dne přechodu vlastnického práva prodávající a zároveň nemá na odpovědnost vliv, pokud by to byl spotřebitel, který zavinil zpoždění ve faktickém předání věci. I v těchto případech odpovídá prodávající.[74]

Jak je zřejmé, právní úprava v britském právu je v této otázce poněkud odlišná od úpravy české. Navíc se i v těchto ustanoveních výrazně projevuje skutečnost, že zákon výslovně zmiňuje, že se jedná o podpůrné pravidlo, které se aplikuje za předpokladu, že se smluvní strany nedohodly jiným způsobem. S tím se pak pojí jev, který je možné sledovat

[73] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 83-85.

[74] BASKIND, Erin. *Commercial Law Concentrate: Law Revision and Study Guide*. Oxford: OUP Oxford, 2013. ISBN 9780199671991, s. 41.

prakticky v celé diplomové práci, a to výrazně větší a zřejmější důraz na autonomii smluvní vůle a odpovědnost jednotlivce za to, co si ve smluvních vztazích s druhou stranou dojedná. Nelze opomenout fakt, že česká právní úprava je v současnosti rovněž založena na bázi dispozitivnosti, a tudíž na autonomii smluvní vůle, v zákoně to však na rozdíl od práva ve Velké Británii není zdaleka tak intenzivně zdůrazňováno, neboť jen výjimečně se objevuje konkrétní zmínka, že „pokud není sjednáno jinak, aplikuje se určité zákonem stanovené pravidlo," které je chápáno jako pravidlo podpůrného rázu. Britské právo toto významně více zdůrazňuje, čímž se větší míra odpovědnosti za vlastní závazky v mnohém promítá i do přístupu obyvatelstva. V českém právním řádu je v této souvislosti třeba poukázat, že aktuální právní úprava je ve vztahu k možnosti dohodnout se jinak, než stanoví zákon, výrazně vstřícnější než předcházející právní úprava obsažená v zákoně č. 40/1964 Sb., občanském zákoníku, který na českém území platil do konce roku 2013. Stejně tak i zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který rovněž stanovil pravidla poměrně kategoricky, byť v obou předpisech byla i ustanovení dispozitivního charakteru, kde se mohly strany domluvit jinak. V této souvislosti je pak potřeba zmínit, že české pojetí dohromady s historickou tradicí může v běžném občanovi – právním laikovi vzbuzovat dojem, že pravidla obsažená v zákoně jsou jediným možným řešením (i proto, že pro právního laika je často velmi obtížné odlišit pravidlo kogentní od pravidla dispozitivního). Z tohoto hlediska je britská právní úprava, kde bývá výslovná zmínka o tom, že pravidlo platí tehdy, pokud *„si strany nesjednaly něco jiného,"* pravděpodobně vhodnějším a jednoznačnějším řešením, než jaké obsahuje česká právní úprava.

IV. ODPOVĚDNOSTNÍ VZTAHY

Podobně jako u jiných závazkových vztahů pochopitelně může nastat situace, kdy bude nutné řešit otázku odpovědnosti. Typická v případě kupní smlouvy je především odpovědnost za vady předmětu koupě. To platí jak v českém, tak v britském právu. V následujícím textu je tak nejprve o odpovědnostních vztazích u kupní smlouvy pojednáno v obecné rovině, dále je pojednáno o odpovědnosti za vady a konečně je pak samostatně řešena otázka oznámení vad a uplatnění nároků z vad v obou srovnávaných právních řádech.

IV.1 Obecně

V českém právním řádu jsou stanovena pravidla, jakým způsobem má být z kupní smlouvy plněno. Jak bylo řečeno v předcházející podkapitole, jak prodávající, tak i kupující mají řadu povinností, které jsou povinni v této souvislosti splnit. Pro účely pojednání o odpovědnostních vztazích je však především důležité, že povinností prodávajícího je splnit svůj závazek plynoucí z kupní smlouvy *„řádně.“* Stejně tak i kupující musí řádně splnit své povinnosti, kterými je v souvislosti s kupní smlouvou nadán. Kupní smlouva může být porušena jak ze strany prodávajícího, tak i ze strany kupujícího. Porušení je přitom možné rozdělit na podstatné a nepodstatné, od čehož se pak odvíjí samotné odpovědnostní vztahy, které mezi stranami kupní smlouvy vznikají. Samotné rozlišení porušení na podstatné a nepodstatné plyne v českém právním řádu z ustanovení § 2002 občanského zákoníku. Za podstatné porušení kupní smlouvy je možné označit takové porušení, pro které je typické, že pokud by smluvní strana měla informaci, které se porušení týká před uzavřením kupní smlouvy, takovou smlouvu by vůbec neuzavřela. V ostatních případech zákon výslovně stanoví, že se jedná o porušení nepodstatné, od čehož se pak odvíjejí i potenciální nároky kupujícího.[75]

Jak podstatné, tak nepodstatné porušení kupní smlouvy je v českém právním řádu právně zakotveno v občanském zákoníku, který také stanoví, jak v těchto případech postupovat.

[75] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

V ustanovení § 2106 občanského zákoníku je obsažena právní úprava podstatných porušení, v ustanovení § 2107 občanského zákoníku je pak možné najít právní zakotvení nepodstatných porušení i pravidel, která se v těchto případech uplatní. V této souvislosti je třeba zmínit, že aktuální právní úprava na rozdíl od právní úpravy v občanském zákoníku z roku 1964 nerozlišuje, zda se jedná o vadu odstranitelnou či neodstranitelnou, ale stanoví zcela jiná (výše uvedená) kritéria pro určení, zda se jedná o podstatné či nepodstatné porušení kupní smlouvy. V případě, že došlo k podstatnému porušení kupní smlouvy, dává občanský zákoník v České republice hned několik možností, jaké plnění může kupující požadovat za účelem nápravy vadného plnění. Důležité je, že český právní řád dává právě kupujícímu možnost si zvolit, jakou formu nápravy požaduje. V případě, že si kupující zvolí právem předvídanou formu řešení práva plynoucích z podstatného porušení kupní smlouvy, prodávající má povinnost tuto volbu strpět a kupujícímu vyhovět, tj. nápravu realizovat tak, jak si kupující v souladu s právním řádem zvolil. Kupující má možnost požadovat jednak dodání nové věci bez vady, která představuje podstatné porušení kupní smlouvy, popř. dodání chybějící věci (pokud např. zakoupil více věcí a jedna z nich chybí, popř. schází třeba součástka), dále si může zvolit možnost odstranění vady věci prostřednictvím opravy, lze rovněž požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny a je také možné odstoupit od kupní smlouvy.[76]

Za nepodstatné porušení kupní smlouvy se považují méně závažné formy porušení smlouvy pro které je typické, že druhá strana má možnost žádat přiměřenou lhůtu na realizaci nápravy, popř. je možné ze strany toho, kdo byl porušením smlouvy poškozen, požadovat finanční kompenzaci ve formě slevy z kupní ceny.[77] Skutečnost je taková, že v případech nepodstatného porušení má kupující méně variant, čeho se může vůči prodávajícímu domáhat, navíc nemá možnost odstoupit od smlouvy (výjimkou jsou případy, kdy měla být vada odstraněna, nicméně její odstranění nebylo včas realizováno). S tím se pak pojí mnohé nejasnosti spojené s výkladem toho, co se rozumí podstatnými a nepodstatnými vadami, neboť výše nastíněné teoretické vymezení sice dává smysl, nicméně v praxi může být někdy rozdíl mezi podstatným a nepodstatným porušením

[76] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 73.

[77] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 114-124.

smlouvy velmi špatně identifikovatelný, na čemž se mohou kupující a prodávající neshodnout zejména proto, že prodávající leckdy například nemá zájem měnit předmět koupě za zcela nový kus, popř. vracet peníze v důsledku odstoupení od smlouvy, ale preferuje variantu opravy, popř. poskytnutí slevy, čímž může usilovat o zařazení určitého porušení do kategorie nepodstatného, kupující se pak může vyznačovat opačnými tendencemi.[78]

V právu Velké Británie je úprava odpovědnosti prodávajícího vůči kupujícímu (ale i kupujícího vůči prodávajícímu, pokud poruší některé své povinnosti, které mu ze zákona plynou) pochopitelně zakotvena rovněž, nicméně přístup k porušení povinnosti je jiný, neboť zákon výslovně nerozlišuje podstatné a nepodstatné porušení kupní smlouvy. Sale of Goods Act totiž stanoví, že prodávající odpovídá podle kupní smlouvy, pokud produkt nesplňuje podmínky smlouvy a kupující utrpí ztrátu nebo poškození jako přímý nebo předvídatelný výsledek. Obecné prostředky obrany podle smluvního práva pak jsou kupujícímu k dispozici proti prodávajícímu.[79] Z uvedeného zakotvení je zřejmé, že britský právní předpis formuluje odpovědnostní vztahy mezi kupujícím a prodávajícím opět poměrně obecně, dává však jednoznačný prostor pro úpravu podrobností v rámci kupní smlouvy. Strany tak mají možnost si dojednat, co je podstatným porušením smlouvy a co nepodstatným, popř. jak u určitých typů povinnosti postupovat. Jinak je zákonem odkazováno na obecné prostředky ochrany práva kupujícího v závazkových právních vztazích v anglickém právu. To znamená, že je zde opět kladen důraz na autonomii smluvní vůle a dohodu stran, z úpravy je také zřejmé, že je stručnější a jen odkazuje na obecné prostředky ochrany v závazkovém právu. V českém právu samozřejmě obecné prostředky ochrany lze užít rovněž (např. žalobní nároky), nicméně zákon detailněji specifikuje i jednotlivé nároky, které může kupující uplatnit ještě před tím, než přistoupí k obecným prostředkům ochrany dle závazkového práva. Stručnost britského práva je rovněž charakteristickým rysem anglosaského právního systému, se kterým se lze setkat v celé této práci. Detaily a výklad jsou pak dotvářeny prostřednictvím

[78] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 73.

[79] Sale of Goods Act 1979. Legislation.gov.uk [online]. Copyright © [cit. 05.12.2019]. Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1979/54

soudní praxe – precedentů, které jsou právně závazné. Opět zde tedy vystupují na povrch koncepční odlišnosti obou právních řádů.

Odpovědností vztahy mohou jak v českém, tak v britském právu vzniknout z celé řady různých důvodů. Může dojít například k nepřevzetí zboží, nezaplacení zboží ze strany kupujícího anebo třeba k nedodání zboží ze strany prodávajícího. V takovém případě jsou porušeny ty nejvýznamnější povinnosti smluvních stran z kupní smlouvy. Nicméně v praxi existuje rovněž řada případů, kdy dojde např. k opožděnému dodání (tj. nedodání včas), je dodáno jiné množství zboží než mělo být dodáno a opomenout nelze případy, kdy není zboží dodáno v kvalitě, která byla sjednána, popř. má produkt vady. Uvedené případy lze v určité podobě identifikovat jak v českém, tak v britském právu. Vzhledem k tomu, že důvodů pro vznik odpovědnosti je celá řada, je dále potřeba poukázat především na odpovědnost za vady, která je u kupní smlouvy nejčastějším důvodem vzniků odpovědnostních vztahů. Vedle toho však nelze opomenout fakt, že je možný rovněž vznik škody, která může vzniknout například z důvodu, že produkt není dodán, což vede k tomu, že jej nelze využít za účelem dosažení zisku, vznikne škoda, neboť produkt nelze využít za určitým účelem apod. Stejně tak může nastat situace, kdy dojde ke kumulaci odpovědnosti za vady a odpovědnosti za škodu, neboť dodaný produkt, který je vadný, může způsobit škodu (např. začne hořet, exploduje, čímž dojde ke vzniku majetkové újmy). V takovém případě je pak nutné řešit otázku odpovědnosti za vady a odpovědnosti za škodu. Je třeba říci, že není vyloučeno, aby byla uplatňována jak odpovědnost za vadu, tak i odpovědnost za vzniklou škodu kumulativně.[80] V souladu s judikaturou je totiž nutné mít za to, že se jedná o dva různé nároky, neboť *„odpovědnost za vady je dána za nedostatky vlastního plnění zhotovitele a vede k tomu, aby sjednané plnění bylo odevzdáno bez vad, odpovědnost za škodu je dána za jinou újmu, než je vadné provedení samotného díla. O vadu jde tam, kde újma spočívá ve vadném provedení díla. Škodou je újma, jež vznikla jako následek tohoto vadného plnění. Majetková újma, spočívající nikoliv ve vadnosti samotného předmětu opravy, nýbrž ve znehodnocení opravované věci v důsledku vadného plnění je škodou, která z vady vznikla a je*

[80] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 114-124.

odškodnitelná v rámci náhrady škody. "[81] Také v britském právu je možné se domáhat jak nároků z odpovědnosti za škodu, tak i nároků z odpovědnosti za vady, což je upraveno stejně jako v ČR, neboť se jedná o dva různé nároky, kdy vady mohou, ale nemusí způsobit škodu. Úprava v britském právu se však liší v tom, že se kupující musí nároků domáhat přímo u výrobce, pokud není stanoveno jinak, popř. pokud lze výrobce zjistit. Jen v případech, kdy jej zjistit nelze, může se kupující se svými nároky obrátit přímo na prodávajícího, který není výrobcem či producentem předmětu koupě. [82] Zde je patrné, že britský zákonodárce se při vymezení nároků kupujícího zaměřuje na zcela odlišné otázky než český zákonodárce, ačkoliv realita je taková, že základ nároku (např. nedodání zboží, dodání vadného zboží apod.) je totožný. Lze přitom mít za to, že po faktické stránce nebudou zpravidla v případě kupní smlouvy a případných nedostatků v plnění z této smlouvy vznikat v ČR a ve Velké Británii příliš velké rozdíly. Proto by také měly být postihovány podobné situace (i s ohledem na podstatu kupní smlouvy, kde je dojednáván předmět koupě, který je nějak vymezen jako podstatná náležitost).

IV.2 Odpovědnost za vady

Pro právní úpravu odpovědnosti za vady předmětu koupě v českém právním řádu je charakteristické, že odpovědnost za vady je u kupní smlouvy upravena samostatně, tedy odlišně od obecné právní úpravy odpovědnosti přímo v rámci čtvrté části občanského zákoníku, a to v jejím druhém oddílu a jeho druhém pododdílu. Jedná se tedy o speciální úpravu, která reflektuje specifické rysy kupní smlouvy. V ustanoveních zaměřených na odpovědnost za vady je tedy pojednáno konkrétně o odpovědnosti za vady předmětu koupě, což dává možnost pro vhodnější zohlednění specifických charakteristik kupní smlouvy a různých typů předmětu koupě než odkaz na obecnou právní úpravu.[83] Oproti tomu pro právo Velké Británie je charakteristické, že právní úprava je v souladu s tím, co bylo již uvedeno výše, zásadně řešena tak, že pokud není ujednáno něco jiného, platí

[81] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2003, sp. zn. 25 Cdo 1618/2001.

[82] FAIRGRIEVE, Duncan. *Product liability in comparative perspective*. New York: Cambridge University Press, 2005. ISBN 9780521847230, s. 229.

[83] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

obecná právní úprava odpovědnosti (tedy i odpovědnosti za vady) v občanském (závazkovém) právu.[84] V tom lze spatřovat významnou odlišnost mezi oběma právními řády. Význam této odlišnosti je důležitý i z toho důvodu, že zatímco v českém právu je úprava kupní smlouvy obsažena v občanskoprávním kodexu, jímž je občanský zákoník, a proto je také obecná úprava jednotlivých typů odpovědnosti řešena přímo v tomto zákoně, čímž by odkaz na ni byl poměrně pochopitelný. Nicméně zákonodárce dal v případě kupní smlouvy přednost specifické právní úpravě, která reflektuje zvláštnosti kupní smlouvy. Pokud se jedná o britské právo, je kupní smlouva upravena ve zcela samostatném zákoně, neboť celé občanské právo ve Velké Británii není na rozdíl od případu České republiky kodifikováno, čímž je ve své podstatě odkazováno na zcela jiný právní předpis, který nemusí zdaleka tak dobře navazovat, jak by to bylo možné, pokud je odkazováno v jednom právním předpise. Přesto je právní úprava taková, jaká je, tedy že britský Sale of Goods Act odpovědnost za vady výslovně neřeší.

V českém právním řádu je odpovědnost za vady zakoupeného předmětu upravena v ustanovení § 2099 a násl. občanského zákoníku. Prodávající, který má vůči kupujícímu povinnost plnit (tj. postavení dlužníka), odpovídá jak za vady faktické, tak i za vady právní na předmětu koupě. Prodávající je totiž v souladu s ustanoveními§ 1908 - § 1914 občanského zákoníku povinen plnit bez vad. Zákon totiž obecně stanoví, že předmět koupě je vadný, pokud nemá vlastnosti předmětu koupě, které spočívají jednak v jakosti a dále také ve způsobu provedení. Vadou je i pokud je místo dojednané věci plněno jinou věcí. V této souvislosti je třeba zmínit, jak je vykládán pojem „plnění jiné věci.“ V souladu s komentářem k občanskému zákoníku je možné dovodit, že aby bylo možné mít za to, že se jedná o plnění jiné věci musí se *„jednat o odlišnosti, které samy o sobě nevedou k tomu, že by dodaná věc nemohla být použita k účelu dohodnutému ve smlouvě, avšak současně se jedná o odlišnosti oproti specifikaci vyplývající z dohody stran. Za dodávku jiné věci, kterou již nelze považovat za vadu, tak lze označit případ, kdy prodávající dodá věc, kterou by za normálních okolností žádný prodávající v obdobné situaci nedodal, tedy kterou by nepovažoval za způsobilou ke splnění své povinnosti z*

[84] Sale of Goods Act 1979. Legislation.gov.uk [online]. Copyright © [cit. 05.12.2019]. Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1979/54

kupní smlouvy, a ohledně níž nelze ani předpokládat, že by ji za způsobilou považoval jiný kupující v obdobné situaci.“[85]

Stejně tak se za vadu dle občanského zákoníku považuje i skutečnost, že v dokladech, které jsou pro užívání věci nutné, se vyskytuje určitá vada. Za vadu dokladů je možné považovat například skutečnost, že doklady buď nejsou kompletní anebo nejsou aktuální, popř. lze do této kategorie zařadit rovněž případy, kdy doklady nejsou dostatečně zpracovány. Stejně tak je možné za vadu dokladů, které jsou nezbytné pro užívání věci, považovat když je něco uvedeno nesprávně, nesrozumitelně, případně i nefunkčně. Obecně je možné říci, že v případě vad dokladů se jedná o situace, kdy dokumentace sice v určité podobě existuje, nicméně není schopná plnit účel, ke kterému slouží. Vzhledem k tomu, že dokumentace musí splňovat podmínku, že je nezbytná k užívání věci, nelze v takovém případě věc řádně užívat, čímž se z ní de facto stává věc neupotřebitelná.[86] V těchto případech se jedná o specifické situace, které lze označit jako vady předmětu koupě. Daleko častěji se však v praxi lze setkat se situací, kdy se vada vztahuje přímo k předmětu koupě jako takovému.

Pokud se však týká vad, které se vztahují přímo k vlastnostem věci, nikoliv o specifické případy, které byly výše nastíněny, je možné uzavřít, že vlastnosti věci či jakost, ve které má být plněno, mohou být stranami buď ujednány, anebo se má za to, že prodávající je povinen plnit v takové jakosti a provedení, které jsou vhodné s ohledem na účel, který je zřejmý z kupní smlouvy. Pokud účel z kupní smlouvy není patrný, má se za to, že se plní v jakosti a provedení, která je u daného předmětu koupě obvyklá. V případě, že byl k dispozici nějaký vzorec či předloha, musí pak jakost, ve které je zakoupený předmět dodáván, odpovídat tomuto vzorku, popř. předloze.[87] Vada, která nesplňuje kvalitu, provedení či neodpovídá vzorku či předloze, je vada faktická. K faktickým vadám se pak řadí například i nedostatečné množství či váha dodaného předmětu stejně jako

[85] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 63.

[86] HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8, s. 63.

[87] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

nedostatečný standard (tedy kvalita) předmětu. Měřítkem je zde primárně dohoda stran. V mnoha případech je možné na faktickou vadu nahlížet velmi subjektivně (např. z hlediska posouzení kvality, určitého standardu či třeba vzhledu předmětu koupě). Nicméně určitým limitem jsou pak objektivní meze v pojetí vady, kdy je především hodnoceno, zda je věc s ohledem na tvrzenou vadu schopná sloužit svému účelu, který lze odvíjet od toho, jak byl projekt prezentován (i třeba prostřednictvím reklamního sdělení) a co tedy v návaznosti na tuto skutečnost mohl kupující reálně očekávat. V zásadě přitom platí, že pokud má být určeno, zda se jedná o vadu, je třeba aplikovat nejprve subjektivní hlediska a následně je poté korigovat prostřednictvím hledisek objektivních. Vady lze dále také různým způsobem klasifikovat, což má vliv na samotný postup, kterým je možné vadu řešit, a na nároky, které lze uplatnit. Vady jsou jak odstranitelné, tak i neodstranitelné, což má význam při uplatňování nároků z vad. Vedle toho je důležitým kritériem pro uplatnění nároku z vad rovněž skutečnost, zda se jedná o opakovaný anebo neopakovaný (prvotní) výskyt dané vady na věci. Vedle faktických vad jsou pak samostatnou kategorií rovněž vady právní. Jedná se ve své podstatě o porušení smlouvy, čehož se dopouští prodávající tím, že kupujícímu dodává věc, která není právně zcela volná, ale je omezena právy třetích osob. Pro omezení, ze kterých vznikají právní vady věci, je charakteristické, že mohou být způsobeny velmi různorodými subjektivními právy třetích osob. Takovými subjektivními právy je jak vlastnické právo (např. v případě, kdy prodávajícím není vlastník), tak i právo držby, nejrůznější služebnosti či reálná břemena, zajišťovací anebo třeba užívací práva. Obvyklé je, že první omezení mají základ v právech třetích osob. Ve výjimečných případech se však může jednat o omezení, která jsou založena na právech prodávajícího. Nelze opomenout ani variantu, že omezení mohou plynout i z veřejnoprávních předpisů a z nich plynoucích oprávnění. Prostřednictvím odpovědnosti za vady právní dochází k určitému vyrovnání rozdílů *„v odpovědnosti z věcného práva a z odpovědnosti za vady. Jejím předpokladem je existence věcných práv a možnost jejich výkonu. Určitá hrozba, že tato práva mohou vzniknout, resp. že mohou být uplatňovány nároky z těchto budoucích práv třetími osobami, nelze za omezení práv kupujícího považovat.“*[88] V kontextu právního zakotvení právních vad je možné konstatovat, že pro tento typ vad je charakteristické, že převod vlastnického práva

[88] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 114 a násl.

(zcizení) k předmětu koupě neposkytne kupujícímu takové právní postavení, jaké by mu poskytnout mělo a na které má dle kupní smlouvy nárok. Lze však konstatovat, že česká právní úprava věnuje právním vadám ve srovnání s vadami faktickými jen minimum pozornosti, což je také významným definičním znakem aktuální právní úpravy,[89] neboť nelze tvrdit, že by právní vady byly méně významné než vady faktické, nicméně zákon se jimi nezabývá zdaleka v takové míře.

Právní úprava ve Velké Británii je založena na myšlence, že prodejce za vady odpovídá svému přímému kupujícímu, nikoliv tedy dalším osobám, kterým dal kupující například věc k dispozici. To znamená, že například vůči přátelům, jímž byla věc zapůjčena, rodinným příslušníkům kupujícího anebo třeba jeho kolegům či zaměstnancům (je-li kupujícím zaměstnavatel) prodejce ve své podstatě neodpovídá. To je ve srovnání s českým právním řádem poměrně významným omezením odpovědnosti prodávajícího v britském právu. Navíc nelze opomenout již zmíněnu skutečnost, že i běžný spotřebitel či uživatel věci, který obvykle nemá žádný vztah (ani žádnou smlouvu) s výrobcem, se bude muset se svými nároky z vad obracet primárně na výrobce. Jen tehdy, pokud výrobce není znám, je možné se obracet na prodejce. To je velmi významná odlišnost od českého právního řádu, která má z pohledu prodejce poměrně zásadní význam, neboť prodejce se v britském právu nemusí potýkat s tak velkým náporem nároků, které jsou uplatňovány vůči prodejcům v českém právním řádu, přičemž řada nároků se vyznačuje tím, že je neopodstatněná. Podstatným rysem, podle kterého lze v britské právní úpravě dovodit, zda je předmět koupě vadný či nikoliv, je zákonný požadavek, že předmět koupě musí být v uspokojivé kvalitě. Uspokojivá kvalita se však vyžaduje výlučně v případech, kdy je prodávajícím profesionál. V ostatních případech je tedy na dohodě stran, jak si kvalitu stanoví (např. u opotřebeného zboží může být kvalita neuspokojivá, pokud se na tom prodávající z řad občanů, který není profesionálním prodávajícím, společně s kupujícím dohodnou). Termín uspokojivá kvalita je navíc poměrně obecný, proto je také odbornými publikacemi blíže specifikován a vykládán. Za uspokojivou kvalitu je možné označit takovou kvalitu, kterou by člověk průměrného rozumu za uspokojivou i s přihlédnutím k ceně produktu, popisu předmětu koupě a dalším okolnostem považoval. I těchto okolností

[89] TICHÝ, Luboš. a kol. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 114-124.

může být v praxi celá řada, což vede k tomu, že je možné na problematiku nahlížet různě. S tím se pojí i fakt, že je judikatura týkající se jednotlivých okolností poměrně početná. K významným okolnostem, které je třeba dle Sale of Goods Act brát v úvahu, patří zejména bezpečnost věci, která je předmětem koupě. Bezpečnost je přitom dle britského práva důležitá jak v případě, kdy je kupujícím spotřebitel, tak i v případě, kdy je kupujícím nespotřebitel a je na ni kladen velký důraz i proto, že spolu s tím, kdo si věc zakoupil, může v řadě případů být ohrožena i řada dalších osob, které si jej sice vůbec nezakoupily, dokonce to třeba ani neměly v úmyslu, nicméně z nějakého důvodu (např. společné soužití, sousedství, práce na stejném pracovišti apod.) se nacházejí blízko kupujícího a především blízko věci, která nesplňuje bezpečnostní standardy na takovou věc kladené.[90]

Britské právo pak také rozlišuje mezi vadami, které byly způsobeny v rámci výrobního procesu, a vadami, které se vztahují pouze k designu produktu, což jsou skutečnosti, které mají dopad na to, jakým způsobem je možné dále postupovat za účelem uplatnění nároků plynoucích z odpovědnosti za vady. V této souvislosti je pak důležité, že i v případě, kdy žalovaný prokáže, že byly dodrženy veškeré postupy pro výrobu věci, které měly zajistit, že bude věc vyrobena řádně, samotný fakt, že byla na předmětu koupě přítomna vada v době, kdy byl předmět uveden do oběhu, je ze strany britských soudů vnímán jako důkaz o nedbalosti výrobce předmětu koupě. Má se v takovém případě za to, že nedbalosti se dopustil některý z pracovníků výrobce, který je tak za vadu zásadně odpovědný. S tím se pak pojí fakt, že se u výrobce vadné věci má za to, že odpovědnost je v britském právu objektivní.[91]

Jak je tedy zřejmé, právní úprava odpovědnosti za vady v českém a britském právu se liší poměrně zásadním způsobem, neboť se liší již kritéria, podle nichž se hodnotí, co je možné označit za vadu (byť i členění na faktické vady, o kterých bylo výše pojednáno, a právní vady, jichž se jak česká, tak britská úprava dotýká jen okrajově, by bylo možné aplikovat a z teoretického hlediska by mu nebylo co vytknout). Stejně tak by bylo možné

[90] FAIRGRIEVE, Duncan. *Product liability in comparative perspective*. New York: Cambridge University Press, 2005. ISBN 9780521847230, s. 229.

[91] FAIRGRIEVE, Duncan. *Product liability in comparative perspective*. New York: Cambridge University Press, 2005. ISBN 9780521847230, s. 229.

aplikovat rovněž členění na vady odstranitelné a neodstranitelné, stejně jako na vady opakující se a vady vyskytující se poprvé, nicméně na rozdíl od českého práva s těmito skutečnostmi britské právo nespojuje žádné důsledky či možnost anebo nemožnost aplikovat určitou úpravu, čímž by toto pojetí nemělo smysl. Je však nutné brát v úvahu kritéria, která stanoví britské právo, u kterých se bere v potaz především funkční hledisko. Zásadní význam má pak skutečnost, kdo za vadu odpovídá. V českém právu se jedná o prodávajícího, který pak může uplatnit regresní nárok vůči svému dodavateli, popř. přímo vůči výrobci. Oproti tomu v britském právu nese odpovědnost výrobce, u kterého je třeba se odpovědnosti za vady také domáhat. Z tohoto hlediska je britské právo vůči kupujícímu přísnější, vyžaduje od něj, aby se obracel na subjekt, se kterým de facto není v žádném vztahu, oproti tomu česká právní úprava nevyžaduje takovou aktivitu, neboť postačuje věc řešit s prodávajícím, který předmět kupujícímu přímo prodal, kterého tedy kupující zná a již s ním byl v určitém kontaktu (byť třeba jen prostřednictvím internetu či jiné formy komunikace na dálku).

IV.3 Oznámení vad a uplatnění nároků z vad

V českém právu je stanoveno, že oznámit vadu prodávajícímu musí kupující bez zbytečného odkladu, u skrytých vad běží tato lhůta od momentu, kdy se vada nějakým způsobem projevila a kupující ji zjistil. U vad zřejmých toto právo není, pokud nebyl kupující ze strany prodávajícího výslovně ujištěn o tom, že věc vady nemá, jinak musí opět vadu oznámit bez zbytečného odkladu od momentu, kdy měl možnost si předmět koupě zkontrolovat. Odpovědnost za vady se uplatňuje vůči prodávajícímu. U odstranitelných vad má kupující právo na odstranění vady, doplnění, popř. na slevu. U vad, které nejsou odstranitelné, je možné uplatit nárok na slevu, anebo odstoupit od smlouvy. Společně s oznámením zjištěné vady, popř. *„bez zbytečného odkladu poté musí kupující sdělit, jaké právo si zvolil, volbu nemůže bez souhlasu prodávajícího měnit. Pokud prodávající vady v přiměřené lhůtě neodstraní nebo prohlásí, že je neodstraní, pak může kupující požadovat slevu nebo odstoupení.“*[92]

[92] HUTAŘOVÁ, Iva. Nároky z vadného plnění v Novém občanském zákoní | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 2013 [cit. 22.11.2019]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/naroky-z-vadneho-plneni-v-novem-obcanskem-zakoniku-93169.html

Důležité je, že pokud kupující dle českého právního řádu neoznámí prodávajícímu vady bez zbytečného odkladu od momentu, kdy je mohl v důsledku prohlídky a adekvátní péče zjistit, ze strany soudu mu nemůže být přiznán nárok z vadného plnění. Toto platí pro vady zjevné, popř. takové, které bylo možné pečlivou prohlídkou zjistit. Jiná je však situace v případě skrytých vad. Ty je třeba oznámit *„bez zbytečného odkladu poté, co je kupující mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let po odevzdání věci.“*[93]

Ve Velké Británii je pak situace jiná, neboť nároky spojené s vadami je nutné odlišovat podle toho, zda byla vada zjištěna ještě před předáním anebo až po něm. Pokud byla vada zjištěna ještě před tím, než byla věc předána, může ji kupující odmítnout převzít, popř. má možnost požadovat slevu z ceny. Za předpokladu, že dojde ke zjištění vady až poté, co byla věc kupujícímu předána a ten ji převzal, je možné odstoupit od smlouvy, stejně tak je možné žádat rovněž slevu. Vedle odpovědnosti za vady je pak v obou právních řádech možné se samostatně domáhat rovněž škody, která v důsledku vad vznikla. Primárně se odpovědnost uplatňuje přímo u výrobce produktu, nicméně pokud není znám, je možné uplatnit odpovědnost za vady u prodávajícího. Pokud se jedná o kupujícího z řad spotřebitelů, je zde rovněž nárok na výměnu zboží, které mu bylo prodáno, popř. na jeho opravu. Tím je opět poskytnuta spotřebitelům širší ochrana před vadami než v případě nespotřebitelů. Zákon ve Velké Británii nestanoví, kdy musí být vada uplatněna, nicméně s ohledem na skutečnost, že vady se někdy mohou dalším užíváním produktu např. zvětšovat, dovozuje se, že by vada i v britském právu měla být uplatněna co nejdříve poté, co byla zjištěna. Tímto se také britská úprava liší od české, kde je odpovědný výlučně prodávající, který se pak sám může vůči výrobci, který mu vadné zboží dodal, domáhat náhrady škody, ušlého zisku, popř. výměny vadných produktů a dalších nároků.[94]

[93] Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.09.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

[94] AHMED, Sajin et. Al. Sale and storage of goods in the UK (England and Wales): overview. Thomson reuters. [online]. Dostupné z: https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-618-6005?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1

V. ZÁVĚR

Tématem diplomové práce byla komparace právní úpravy kupní smlouvy v České republice a Velké Británii. Cílem práce bylo provést komparaci právní úpravy kupní smlouvy v právu České republiky a v právu Velké Británie a identifikovat nejvýznamnější shody a rozdíly obou právních úprav. V souvislosti s takto formulovaným cílem je třeba zmínit, že kupní smlouva je tradičním kontraktem, se kterým se lze setkat ve všech právních řádech na světě, přičemž některé základní znaky, ke kterým patří fakt, že se jedná o synallagmatický závazek, jsou ve všech právních řádech totožné. V případě kupní smlouvy je možné říci, že se jedná o závazkový právní vztah, kdy jedna ze stran převádí vlastnické právo k věci druhé straně a každá strana má s tím spojené povinnosti, ke kterým na straně kupujícího patří především předmět koupě zaplatit a převzít, na straně prodávajícího je to pak zejména povinnost věc předat kupujícímu a umožnit nabytí vlastnického práva. Ve vztahu k těmto povinnostem, které jsou zcela základní a v českém i britském právu totožné, jsou však upraveny i některé detaily, které se v jednotlivých právních řádech liší. Těmito detaily je pak třeba otázka toho, kdy nastává povinnost zaplatit kupní cenu, kdy v návaznosti na to nastává povinnost věc předat, popř. kdy přechází riziko škody na věci, jak se situace má, pokud dochází k předání na dálku (zasláním poštovní či jinou podobnou službou apod.).

Při vlastní komparaci české a britské úpravy je pak třeba zmínit, že vymezen musí být v obou právních řádech předmět kupní smlouvy a do určité míry i cena, byť britská úprava dává více prostoru pro vymezení, jak se má k výsledné ceně dospět, čímž nelze hovořit o jednoznačné shodě mezi právními úpravami. Za shodu je možné označit rovněž fakt, že až na výjimky, které zákon výslovně stanoví, není potřeba, aby měla kupní smlouva nějakou specifickou formu. Lze ji tak uzavřít jak písemně, tak ústně, v některých případech rovněž konkludentně (např. podáním peněz prodávajícímu). V obou právních řádech jsou pak specifikovány případy, kdy je nutné, aby byla kupní smlouva uzavřená v písemné formě, popř. zda se vyžaduje nějaká další speciální forma (např. úředně ověřený podpis, forma veřejné listiny apod.). Možnost uzavřít smlouvu ústně či konkludentně dále upravena není, je zde tedy větší prostor pro vlastní uvážení stran, byť i v těchto případech musí být splněny podstatné náležitosti kupní smlouvy.

Ačkoliv mezi právní úpravou České republiky a Velké Británie lze najít řadu shod, na druhou stranu je však nutné brát v úvahu, že české právo patří k evropskému kontinentálnímu systému, který je založen na psaném právu, zatímco britské právo patří k anglosaskému právnímu systému, který je založen na zvycích, dále zde mají zásadní význam precedenty, které jsou právně závazné, zatímco význam zákona je menší. Navíc se projevuje významná odlišnost, která se při bližším zkoumání jednotlivých aspektů kupní smlouvy v obou právních řádech vyskytovala v celé řadě hledisek. Touto odlišností je větší důraz na autonomii smluvní vůle v britském právu, který je i v zákoně opakovaně výslovně zdůrazňován. Britský Sale of Goods Act totiž v mnoha ustanoveních, která jsou věnována kupní smlouvě, popř. obecně závazkovému právu, stanoví opatření, která jsou pouze podpůrná, pokud není sjednáno vlastní pravidlo. Velkou výhodou tohoto přístupu je, že pokud je toto výslovně uvedeno v zákoně, strany nemohou pochybovat o dispozitivnosti tohoto pravidla a možnosti si aktivně sjednat taková pravidla, která jim budou skutečně vyhovovat. Nelze však opomenout ani fakt, že s autonomií vůle se pojí i větší zodpovědnost za vlastní rozhodnutí či ujednání, k nimž se jedinec nejen zavázal, ale také se spolupodílel na jejich tvorbě.

Opomenout pak nelze některé odlišnosti spojené například s otázkou přechodu rizika škody na věci, kdy v České republice je standardně rozhodující předání věci, ve Velké Británii přechod vlastnického práva. Jedná se o dva momenty, které zdaleka ne vždy musejí nastat současně. Specificky je v souvislosti s plněním kladen důraz na to, že dle britského práva si mají obě strany (pokud si nesjednají jinak) plnit pokud možno současně, resp. pokud jedna strana plnila, musí druhá být připravena obratem splnit i své povinnosti, což český zákon takto neformuluje, neboť pracuje i s alternativou, že bude nutné postupovat odlišným způsobem. Česká úprava pak důsledněji odlišuje mezi právní úpravou kupní smlouvy v případě spotřebitele a v ostatních případech, v britském právu je sice spotřebitel v některých případech rovněž více chráněn (což souvisí i s tím, že tento požadavek Velká Británie mnohdy implementovala i v návaznosti na právní úpravu na úrovni EU), nicméně v zákoně se odlišnosti ve prospěch ochrany spotřebitele vyskytují méně často. Dílčích odlišností by bylo možné identifikovat celou řadu, což je dáno tím, že celá úprava je postavena na odlišném principu, navíc český zákon pochází z roku 2012, je tedy koncipován na poměry dnešní doby, zatímco britský Sale of Goods Act je

předpisem výrazně starším, což se projevuje i nižší mírou aktuálnosti (byť určitých novelizací doznal). Zmíněný cíl práce se proto podařilo v podstatné míře naplnit.

Dílčím cílem pak bylo vedle kupní smlouvy komparovat rovněž odpovědností nároky, které s ní mohou být v řadě případů spojeny (typicky se jedná zejména o odpovědnost za vady a uplatnění nároků z nich plynoucích) v obou zmíněných právních řádech. Zde je třeba zmínit, že v obou právních řádech prodávající za vady odpovídá, rozdíl však spočívá primárně ve skutečnosti, že v českém právu je kladen důraz na to, aby byl předmět prodeje v jakosti a způsobu provedení, kdy záleží, co je dojednáno, popř. jaká byla předloha či vzor, jinak se plní v obvyklé kvalitě. V britském právu je vyžadována uspokojivá kvalita. Za uspokojivou kvalitu je možné označit takovou kvalitu, kterou by člověk průměrného rozumu za uspokojivou i s přihlédnutím k ceně produktu, popisu předmětu koupě a dalším okolnostem považoval. Zásadní odlišností mezi oběma právními úpravami je, že ve Velké Británii má být vada uplatňována primárně u výrobce předmětu, nikoliv u prodávajícího, u kterého ji lze uplatnit jen tehdy, pokud není výrobce kupujícímu znám. V České republice pak nezávisí na tom, kdo je výrobcem, ale odpovědnost za vady nese prodávající (byť možnost regresního vymáhání vůči výrobci není vyloučena). Samotné nároky, které kupující v případě odpovědnosti za vady mají, se v obou zemích liší spíše minimálně, nicméně důležité je, že ve Velké Británii je mezi nimi odlišováno podle toho, zda byla věc již převzata kupujícím či nikoliv, v české úpravě je důraz kladen na to, zda se jednalo o vadou skrytou či zjevnou a podle toho, zda se jedná o vadu odstranitelnou či neodstranitelnou. Rovněž dílčí cíl práce byl proto naplněn.

Resumé

The aim of the diploma thesis on T*he comparison of the purchase contract in the Czech Republic and Great Britain* is to comprehensively and comprehensibly compare the purchase contract in two very different legislations, as one of the most common contracts that can be found in every legal system in the world.

The work is divided into five parts, the first part is an introduction, which lists the basic attributes of the legislation in each country and try to compare them.

The second chapter deals with the basic features and differences of the purchase contract in the law of the Czech Republic and Great Britain. These include, in particular, the form, parties and the creation of the purchase contract.

In the third chapter is dealt with the rights and obligations of the parties in concluding the purchase contract and compare the biggest differences in the legislation. In the fourth chapter is dealt with the issue of liability relationships that arise from the sales contract. In this part of thesis can be found the most obvious differences between the Czech legislation and the British legislation.

The last part is the conclusion, which summarizes the most fundamental differences of legal regulations.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy

ARVIND, T. T. *Contract law*. Second edition. Oxford: Oxford University Press, 2019. ISBN 9780198829263.

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. Právo (ANAG). ISBN 9788072638192.

BRIDGE, Michael G. The Sale of Goods. Oxford: Oxford University Press, 1998. ISBN 9780198765356.

FAIRGRIEVE, Duncan. *Product liability in comparative perspective*. New York: Cambridge University Press, 2005. ISBN 9780521847230.

FURMSTON, Michael. Principles of Commercial Law 2/e. Cavendish Publishing, 2001. ISBN 9781843141594.

HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-287-8.

CHEN-WISHART, Mindy. Contract law. Sixth edition. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, [2018]. ISBN 9780198806356.

MONAGHAN, Christopher a Nicola MONAGHAN. *Beginning contract law*. Abingdon, Oxon: Routledge, 2013. ISBN 9780415523776.

NOVOTNÝ, Petr. Nový občanský zákoník: Smluvní právo. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5164-1.

STONE, Richard. *The modern law of contract*. 6th ed. Portland, Or.: Cavendish, 2005. ISBN 9781859418826.

ŠEVČÍK, Ludvík. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0071-1.

TAYLOR, Richard D. a Damian TAYLOR. Contract law: directions. 6th edition. New York, NY: Oxford University Press, [2017]. ISBN 978-0-19-879773-9.

TICHÝ, Luboš. a kol. Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3.

TURNER, Chris. *Contract Law*. London: Routledge, 2013. ISBN 9781134755950.

TWIGG-FLESNER, Christian, Rick CANAVAN, Hector L MACQUEEN, P. S. ATIYAH a John ADAMS. Atiyah and Adams' sale of goods. Thirteenth edition. New York: Pearson, 2016. ISBN 9781405859530.

Online zdroje

AHMED, Sajin et. Al. Sale and storage of goods in the UK (England and Wales): overview. Thomson reuters. [online]. Dostupné z: https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/2-618-6005?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true&bhcp=1

HUTAŘOVÁ, Iva. Nároky z vadného plnění v Novém občanském zákoní | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 2013 [cit. 22.12.2019]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/naroky-z-vadneho-plneni-v-novem-obcanskem-zakoniku-93169.html

MAREK, Karel. Smlouva kupní :: Bulletin Advokacie. Bulletin advokacie, odborný právnický portál | Domů [online]. Copyright © 2016 [cit. 23.12.2019]. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/smlouva-kupni?browser=mobi

PETIGREW, Jean-Marc. Contracts: verbal vs written | The Independent. The Independent | News | UK and Worldwide News | Newspaper [online]. 2019 [cit. 02.12.2019]. Dostupné z: https://www.independent.co.uk/student/young-entrepreneurs/contracts-verbal-vs-written-6297966.html

Sale of Goods Act 1979. Legislation.gov.uk [online]. Copyright © [cit. 05.12.2019]. Dostupné z: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1979/54

Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © [cit. 23.11.2019]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89

Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Praze z 6. května 1999, čj. 29 Co 152/99-63.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. dubna 2003, sp. zn. 25 Cdo 1618/2001.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. února 2008, sp. zn. 22 Cdo 1513/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. července 2009, sp. zn. 30 Cdo 4504/2007.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 2262/2013, ze dne 29. dubna 2014.